

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2014 сыл
Кулун тутар
22 күнэ
Субуота
№ 41-42 (10998)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улуунун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Бүттүүммүт дьыалата

КӨМӨЛӨНӨРГӨ БЭЛЭММИТ

Биһиги, «Эрэл» ТХПК коллектива, муньахтаан бараммыт Саха сириг норуоттарын VI спортивной оонньууларынын ытыгыга 5 күннээх хамнаспытын уган көмөлөһөргө быһаардыбыт.

Бу Оонньуулары ытыгыга тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрэ туора туруохтара суоҕа дьин санааттан бары улуус олохтоохторун, ол иһигэр тыа хаһаайыстыбатын бородоуксуйатын онорон таһаарааччылары: бааһынай хаһаайыстыбалары, кооперативтары, бириддилен бэйэ подсобнай хаһаайыстыбалаах дьону биһиги бачымымытын өйөөн бэйэбит кылааккытын киллэрэргитигэр, фондаҕа үп угаргытыгар ыгырабыт.

«Эрэл» ТХПК коллектива

БИҢИГИ КӨМӨЛӨНӨБҮТ! ОТТОН ЭН?

(Блиц-ыйыты)

VI-с спортивной оонньуулары өйүүр фондаҕа кылааты киллэриини туох дьин сыаналыгытын? Бу фондаҕа бэйэн кылааккын киллэрдиг дуо?

Эверстова Полина Семеновна, Намнааҕы начальнай оскуола үлэһитэ:

Улууспугулар буолар республиканскай тэрээһин үрдүк таһымнаахтык барарыгар хас биридди Нам улуунун киһитэ туох эрэ көмөнү онордохпутуна, бэйэбит кылааппытын киллэрэхпитинэ үрдүк ситиһии буолар дии саныбын. Мин биэс күннээх хамнаһы биэрэргэ сөпсөһөммүн кылааппын киллэрбитим.

Павлов Иван Степанович, З.П. Винокуров аатынан музыкальной оскуола преподавателэ:

Мин санаабар, бу улахан тэрээһингэ тугу эрэ көмөлөстөхпүтүнэ кыайылыах буолуоҕа дии саныбын. Мин кылааппын киллэрэргэ бэлэммин.

Тимофеев Семен Семенович, Намнааҕы начальнай оскуола үлэһитэ:

Мин спорду олус сөнгээрбин, интэриэһиргиибин. Наммыт хамаандатыгар ыалдьабын, онон Оонньуулары өйүүр фондаҕа бэйэм кылааппын биэрбитим.

Бэлэмнээтэ С. АРГУНОВ

VI-с спортивной
Оонньуулары көрсө

Убаастабыллаах биир дойдулаахтарым — таптык, ахтар-саныыр Намы дьонно!

Быйыл улууспугулар олус эппиэттээх улахан тэрээһин — Саха республикатын норуоттарын VI спортивной оонньуулары ытыгыт.

Саха сагаабата суох!

Ааспыт нэдиэлэҕэ Граф Бизэргэр 2 №-дээх профессиональной лицейгэ «Идэтигэр чулуу» дьин конкурс ытыгытынна.

Бу олус туһалаах, хаһыс да сылын тэриллэр конкурска бары курстар үөрэнээччилэрин 11 бөлөҕө талан ылбыт араас специальностарын төһө чингик билэлэрин тургутуулар.

Лицей директорун үөрэтиипроизводство салаатыгар солбуяааччы Оксана Вильгельмовна Бочирова бэлиэтиринэн, сылтан сыл конкурска кыттааччы ахсаана эбиллэн, интэриэс үрдээн иһэр эбит. Конкурсстары 3-5-тии киһилээх дьүүлүүр субэлэр (жюри) көрөн сыаналаатылар.

Хатыһылаах күрэхтэһии кэнниттэн чулуулартан чулууларынан ааттанылар:

Электроннай набор уонна верстка бастыг оператора (2 курс): Аяаал Ильинов (Дьокуускай) — I м., Андрей Туприн (Анаабыр) — II м., Софрон Бараксанов (Ньурба) — III м.

«Цифровой информациины обработкалааһынга бастыг маастар» (1 курс): Матвей Леонтьев (Граф Бизэргэ) — I м., Анастасия Поскачина (Дьокуускай) — II м., Дмитрий Николаев (Нам) — III м.

«Бастыг повар-кондитер»: I курстарга: Мария Артемьева (Хагалас) — I м., Леонид Кривогорницын (Хамаҕатта) — II м., Наталья Варварикова (Бүлүү) — III м.

II курстарга: Егор Эверстов (Апшааны) — I м., Сардаана Копырина (Уус-Алдан) — II м., Эрчим Никифоров (Эдьигээн) — III м.

«Тыа сириг уһаайбатын бастыг салайааччыта»: I курстарга: Ньургуйаана Прокопьева (Хагалас) — I м., Александра Никулина (Муома) — II м., Анастасия Осипова (Ха-

Биһиги рейдэбит

Кулун тутар 20 күнүгэр айылҕа харыстабылын инспекциятын иһинэн тэриллибит экологической сэбиэт чилиэнэ Е.И. Колмогоров, улуустаағы административнай комиссия председателэ Ю.А. Павлов, «Ленскэй нэһилиэк» МТ юриһа Т.И. Павлов, айылҕа харыстабылын инспекциятын инспектора В.К. Заболоцкая буолан санитарнай ырааһырдыны бэрэбиэркэли рейдэҕэ сырыттыбыт.

Кулун тутар 19 күнүгэр Салбанскай уулуссаҕа «Беларусь» трактор хаһаайына көнүллэммэтэх сиргэ хаар купутун туһунан хаартыскалаах үнсүү кирибитин бэрэбиэркэ-

ТҮМСҮҮБҮТҮН КӨРДӨРҮӨБҮН!

лыахтара. Онно онтон-мантан, республикабыт үгүс улуустарыттан күрэхтэһэ уонна көрөистэ ыалдьыт бөҕө кэлиэҕэ. Онон мааны ыалдьыттарбыт: «Намнар олус да түмсүүлээхтэр, ыалдьытымсахтар, дьонун-мааны дьон эбиттэр. Спортивной оонньуулары бэркэ да тэринэн, тэрийэн үрдүк таһымнаахтык, өрө көтөҕүллүүлээхтик ытыгылар», — дьин кэспии-ипсии сылдыаллары курдук бары түмсөн, турунан туран бэлэмнэниэбин! Тэрийэр дьонго, кэтэһэн-манаһан олорбокко, тугу кыайарбытынан, сатыырбытынан көмөлөһүөбүн! Тутуллубут тутуулар кэлэр сылларга улууспугулар спорт бары көрүнгэ үрдүк таһымна тахсарыгар, ыччапыт эт-хаан өтүнэн сайдалларыгар тирэҕинэн буолуоҕа.

Төһө да республика, улуус бюджеттарыттан элбэх үп-харчы көрүллүбүт курдугун да иһин араас тэрээһин үлэни барытын сабар кыаҕа суох. Онон ким төһө кыахтааһын үбүнэн көмөлөһүөн наада.

Биһиги дьиз кэргэн буолаары тулар Бу Оонньуулар үрдүк таһымна ытыгыллан төрөөбүт Наммыт үтүө аата өссө үрдүүрүн туһугар Оонньуулар ытыгылыларынын өйүүр улуустаағы Фондаҕа 300 тыһыынча солкуобайы угабыт уонна биер дойдулаахтарбытын бэйэбит сэмэй кылааккытын киллэрэргитигэр ыгырабыт.

Николай Михайлович ШИШИГИН,
«Авангард» ХЭТ директора,
Мэнэ-Хагалас, Аллараа
Бэстээх бөһ.

ИДЭБЭ ДЬУЛУҢҮУ

налас) — III м.

IV курстарга: Сайыына Суханова (Горнай) — I м., Иннокентий Васильев (Нам) — II м., Анастасия Курчатова (Өлүөхүмэ) — III м.

«Бастыг автомеханик»:

I курстар: Егор Тырылгин (Орто Халыма) — I м., Станислав Попов (Нам) — II м., Ньургун Протопопов — III м.

«Бастыг тутуу маастара»:

I курстарга: Владислав Туприн (Анаабыр) — I м., Сергей Соловьев (Уус-Алдан) — II м., Алексей Хабардин (Өлөөн) — III м.

II курстарга: Николай Постников (Таатта) — I м., Анатолий Семенов (Эдьигээн) — II м., Вадим Габышев (Өлүөхүмэ) — III м.

«Бастыг атыһыт-

контролер-кассир»:

II курстарга: Надежда Колесова (Арбын) — I м., Каролина Ефимова (Дьокуускай) — II м., Валентина Максимова (Үөһээ Бүлүү) — III м.

«Бастыг газо-электро-сварщик»:

I курстарга: Андрей Олесов (Нам) — I м., Владимир Прохоров (Мэнэ-Хагалас) — II м., Айсен Павлов (2 Хомустаах) — III м.

Кыайылыахтарга дипломнары уонна спонсордар: «Энгиэли» хаһыат редакциятын, «Өлүөнэ саһарҕалара» ХЭО (сал. Ю.П. Ермолаев) у.д.а. анаабыт бэлэхтэрин үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттардылар.

И. ИВАНОВ

БӨХ-СЫЫС ӨССӨ ДА КЫАЙТАРБАТ

лээтибит, купут хаарын хаартыскаҕа түһэрдибит. Дьингэр, хаар эмиз бөх курдук сыбаалкаҕа товуллуохтаах. Салгы уулуссалары кэрийэн көрдүбүт. Салбанскай уулуссаҕа суол кытыгыгар брикет тооромоо хаалан ситар, тийээн испит дьон түһэрэн баран ылбатахтар. Ипподром таһынаағы переулукка суол кытыгыгар ким эрэ массьынанан аһан иһэн дьааһыктаах бөвүн быраһытын ыттар ыспыттартохпунттар. Сыбаалка диэки айаннаан истэхпитинэ Салбанскай уулуссаҕа 3 брикет чугас-чугас сыталлар. Бу управляющей компаниялар уопсай дьизэлэр

бөхтөрүн тийээн иһэн түһэрбит буолуохтарын сөп, эбэтэр чааһынай ыаллар сыбаалкаҕа тийбэккэ эрэ сүрээлээһэн аара суол кытыгыгар түһэрбиттэр. Сыбаалкаҕа тийибиппитигэр хас да ыт үөрүнэн сылдыаллар. Сэрэйдэххэ, сыбаалка — кинилэр «дизэлэрэ» быһыылаах, араһыбакка мантан аһаан-сиэн олодохторо. Ол турдахпытна биер «Жигули» массьына сыбаалка иһигэр кириэн дьааһыктаах бөвүн бырахта. Тохтотон кэспиипитигэр улууска биллэр спортсмен Афанасий Марков эбит, «мин бөхпүн куруук маньык адалан сыбаалка иһигэр

Бүттүүммүт дьыалата

КЫЛААПЫТЫН КИЛЛЭРИЭХХЭ

Саха Республикатын норуоттарын VI Спортивной оонньууларынын тэрийитин өйүүр Фонда расчётнай счёта арылынна.

Ааспыт нэдиэлэҕэ Фонда Правлениетын муньаҕар бюджетнай тэрилтэлэр (култуура, доруобуйа харыстабыла, үөрэҕири учредениелара), итиэнэ муниципальной тэриллилэр муспуг харчыларыттан 20% бэйэлэрин бас билилэригэр хаалыаҕа. Фондаҕа харчы баҕа өтгүнэн бэриллэр.

Фонда үлэтэ-хамнаһа көхтөөхтүк барарыгар, информационнай үлэ күүскэ ытыгылларыгар дьонсэргэ, общественность төһүү күүс буолуоҕа, онон салалта эрэ өттүттэн буолбакка, баар бары общественной тэрилтэлэри, ассоциациялары, сэбиэттэри, түөлбөлэри биһиги тэрээһиннэрибитигэр көхтөөхтүк кыттаргытыгар ыгырабыт.

Фонда салалтата

Получатель: Некоммерческая организация «Фонд поддержки проведения VI спортивных игр народов РС (Я) в Намском улусе»
ИНН 1417999570
КПП 141701001
Банк получателя Якутский РФОАО «Россельхозбанк» г. Якутск
БИК 049805771
к/с 30101810600000000771
р/с 40703810060020000073
Назначение платежа: добровольное пожертвование

кутааччыбын» диэтэ. Онон киһи атыттарга, бөхтөрүн аара суолга тоҕоочуларга холобур көрдөрөр. Салгы НПК территориятын, икки этгээстээх уопсай дьизэлэр тастарын көрдүбүт. Былырынныга тэгнээтэххэ бөх-сыыс аҕыйах, брикеттэр көстүбэттэр, управляющей компаниялар үлэлэрэ тупсубута көстөр.

Маньык рейдэлэр нэдиэлэ аайы буолуохтара, инникитин экологической сэбиэт тустаах салайааччылары кытта нэһиликтэри бэрэбиэркэлиир былааннаах.

В. РЫКУНОВА

Айылда – алаһа дыибит

Айылда харыстабылын инспекциятын иһинэн общественной сэбиэт тэриллибитин туһунан суруйан турабыт. Олунньу 26 күнүгэр общественной сэбиэт чилиэннэрэ мунньахтаан сыллаабы былааны ылыннылар.

Былаан 4 түһүмэхтээх. Ол курдук, бастакы түһүмэххэ тэрийэр үлэ киирэр. Манна дастабырыанналары, бейджиктары оноруу, VI спортивной ооньуулары ытыгыга улуустаабы комиссияны кытта санитарнай нуормалары тутуһууга үлэлэһии, нэһиликтэр бэрэ-

ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СЭБИЭТ ҮЛЭ БЫЛААНЫН ЫЛЫННА

стэбиэттэлэрин, VI ооньуулар координационной сэбиэтин кытта мунньах киирдилэр. «Тупсаран оноруу уонна экологической өттүнэн куттала суох буолууну тутуһуу» диэн иккис түһүмэххэ муус устар-ыам ыйыгар «Экология олбуортан саҕаланар» диэн акция ытыгылыабы, кулун тутарга айылда харыстабылын тематыгар аналлаах баннердар оһоһулуохтара, сыл устата чилиэннэр рейдэлэргэ сылдыахтара. «Бытвой тобохтору харайыы» диэн үһүс түһүмэххэ манньк үлэлэр киирдилэр: куораттан экомобиль таһааран ртуттаах тобохтору хомуйуу, муус устарга бытвой тобохтору харайыыга аналлаах «Төгүрүк остуол» ытыгылыахтаах.

«Тулалыыр эйгэни уонна айылданы харыстааһын» диэн төрдүс түһүмэххэ үлэлэр: муус устар-балаҕан ыйыгар «Айылда уонна биһиги» диэн ахсыс акция ытыгылыабы, ыам ыйыгар Бэс чагданы ыраастыырга субюотунньук тэриллиэбэ, оскуолаларга экологической форум тэриллиэбэ, сайынгы ыйдарга волонтерскай лаабырдары тэрийиигэ экологической сэбиэт көмөлөһүөбэ, «Бэс чагда» диэн оһуобайдык харыстанар парковой территория тэриллиэбэ, бултур сирдэр туруктарын билсэхтэрэ, Кэҥкэмэбэ «Борулдуо» диэн харыстанар зонаны тэрийиигэ «Төгүрүк остуол» буолуоҕа, «Ыраас уу» программаны олоххо киллэриигэ, «Кэҥкэмэ» оҕо эконопаркатын сайдыытыгар үлэлэһиэхтэрэ.

В. РЫКУНОВА

Мин манньк этилээхпин

КЫҤАЛЛЫАХХА ЭРЭ НААДА

Бу аныгы олохпут сайдыытын биер көрүгүнөн бас билэр массынаалаахтар үксээһиннэрэ буолар. Ол эрэн, сыл аайы нэһилиэнньэ үксүү туарын быһыытыннан массынаата суох дьон элбэх, дьэ, ол дьон аараттан тутан дуу, анаан таксилары ыгыран дуу, хотунан-собуруунан, түүн-күнүс араас наадаларыгар айанныыллар, харчы эрэ баар буоллун.

Мин бу суруйуубар эмиз биер ким эмэ сэнээрэр дуу, сэнээрбэт дуу суолларыгар санаабын этээри гынабын.

Билигин олохпутугар төһө да араас көрдөрөр-иһитиннэрэр канал элбээтэр, сорох киинтэн ыраах баар нэһиликтэргэ билигин да суотабай сибээс суох. Дьокуускай биэриигэ телевизордарыгар хабыллыбат бөһүөлөктэрэ баар, аны онуоха эбиискэ буолан оннооһор чаас эрэ аһара айанныыр II Хомустаах нэһиликтэр хаһыаттарын ыйга 2-3-тэ эрэ туталлар үһү. Ол иһин «чугас олоһор буолангыт хаһыакытын бириэмэтигэр тутан абыраммат дьонгут диэн ымсыраллар, биһиги хаһыат сонуну сойбутун, араас наадалаах биллэриилэр эгин бириэмэлэрэ ааспытын кэһнэ ааҕабыт» диимилэр.

Ити суруллубутун курдук, омуунуу таарыа эттэххэ массына субулан олоһор. Мин бу курдук этээри гынабын, бу суоппардартан биер эмэ үтүө санаалаах, харчы эрэ туһа диэбэккэ, бар дьонун, нэһилигин туһугар, начаас почтага таарыйан, эрдэ бэлэмнэттэрин баран, нэһилигин хаһыаттарын илдэ баран, олохтоох почтага илтэбинэ, суруйтарбыт дьон үөрэ-көтө кэлэн ылыа этилэр. Дьининэн, оннук үлүгэр киһи күүһүн өһүлэр үлэ буолбатах, бэлэм харбаан ылар өрдэ буолуо суоҕа этэ. Массына уйар таһааһа буолуохтаах. Биер киһи массынаатыгар баппат буоллаҕына, хас да суоппар олбу-солбу таһаахтарын эмиз сөп этэ. Туох да диэбиттэрин иһин, баһылык ылсан олоххо киллэрэрэ буоллар, олохтоохтор күһнээҕи сонуну билэ-ааҕа олоһуох этилэр уонна суругуу да үксүө этэ.

З.И. ЕГОРОВА, Нам

«Хаар Айан-2014»

Быйыл кулун тутар 29 күнүгэр Нам селотугар «Хаар Айан» республикатаабы күрэхтэһии эмиэ ытыгылаары турар. Күрэхтэһии туһунан комиссия чилиэнэ, күрэхтэһиини тэрийэ-ээччилэртэн биридэстэрэ И.Е. Евстафьев кэпсээтэ.

соһууга (буксировка), развороттаах түргэн айанга о.д.а. куоталастылар. 8 бастын экипаж финалга тахсан супер-бириһи билдыастылар. Супер-бириһи – 2 мини-мотоциклы Крыжановскай Владимир Макарович кэриэһигэр тэрийбит «Айан-суол» суол тэрилтэтэ туруорбут. Үс көрүгүнэ Намнар 28 сөкүүндэнэн

билиһиннэрэллэр, көрдөрөллөр. Манна форма уонна массынааны киэргэтии сыаналанар. Биер сүрүн уратынан музыкальной доһууол буолар. Эмиэ урукку курдук автобиатлон, таһааһы соһуу, развороттаах түргэн айан о.д.а. киирдилэр. Ол эрээри быйылгы көрүгүнэр түргэн буолуохтара. Финалга киирбиттэр элбэх

ИНТЭРИЭҤИНИ КҮРЭХТЭҤИИ КҮҮТЭР

Интервью

– Иван Егорович, соторутаабыта «Хаар Айан» күрэхтэһии Сунтаар улуһугар буолбутугар баран кэлбикит. Ол туһунан сырдат эрэ.

– Кулун тутар 15 күнүгэр Сунтаар улуһун Кутана нэһиликтэргэ Бүлүү бөлөх улуустар күрэхтэһиилэрэ буолла, 12 массына күрэхтэстэ, кыайылаахтар сүүмүрдэнэн Намна кэлиэхтэрэ. Биһиги бу күрэхтэһиигэ ыгырылырын ылынан биер экипаһы ытыгытыт. Ол курдук, былырынгы күрэхтэһиигэ ситиһилээхтик кыттыбыт «Бурнаши» уонна «Барс-Хамагатта» экипажтартан Михаил Бурнашев уонна Иван Колесов кыттыһан биер массынанан Нам улуһун сүүмүрдэммит хамаандата буолан тиийэн кытыннылар. Балаһыанналар биһинин курдук, күөлгэ күрэхтэстилэр. Эрийсиилээх күрэхтэһии буолла. Автобиатлонна, таһааһы

кыайан супер-финалга тахсан 7 массына кыайан супер-бириһи ылылар (хаартыскаҕа). Онон намнар бэлэмнээхпитин көрдөрдүбүт, бу ситиһиини ыһыктыбакка, Намнаабы күрэхтэһиигэ эмиэ кыайаллара буоллар диэн эрэнэбит.

– Быйылгы «Хаар Айан» уруккулардааҕар туох уратылаах буоларый?

– Быйыл Намна буолар күрэхтэһии былырынгытааҕар атын буолар. Былырын финалга биер массына кыайыт эбит буоллаҕына, 5 көрүн түмүгүнэн түмүк тахсан, 10 массына финалга киирэр уонна 6 көрүн түмүгүнэн үс миэстэ олохтонор. Быйыл супер-бириискэ икки «Минск» мотоцикл туруорулар, маны таһынан көрүн аайы бириистэр олохтоһуохтара. Урукку өттүгэр форма уонна массынааны киэргэтии баар этэ. Быйылгы уратынан экипажтар парадтаан кириилэрин кэмигэр 30 сөкүүндэ устата бэйэлэрин

моһолу ааһахтара.

– Урукку сылларга «Хаар айаны» дьон босхо көрөр этэ. Онтон быйыл билиэттээх буолбут.

– Быйылгы уратынан 300 солк. суумалаах билиэт атыыланыйта буолар. Билиэттэринэн сыаналаах бириистэр ооньонухтара, супер-бириис – тыраахтар. Быйылгы күрэхтэһии Саха сирин норуоттарын VI ооньууларыгар анаар. Онон элбэх техниканы, ыалдыгыты көрсүүгэ бэлэмнэни курдук буолуохтаах. Бэрээдэги көрүүгэ общественной ДНД үлэлиэбэ. Хорчупкаҕа, аһылыгы атылаһынна тэрилтэлэр, бириддиэлэн дьон актыыбынайдык кыттыахтара диэн эрэнэбит. Сыл аайы буоларын курдук ветеран-суоппардар ааттарынан, кэриестэригэр аймахтара бириис туруораллара наада. Өйдөммөт түгүннэр баар буоллахтарына манньк тел. ыйыталаһан билсэххитин сөп: 89148211638, 89245907904.

Кэпсээтэ В. РЫКУНОВА

VI спортивной ооньуулары көрсө

Биһиги улууска Саха сирин VI спортивной ооньуулары ытыгыллаларынан, мин урут ытыгылыбыт II спортивной ооньуулар итии аһылыгынан хайдах хааччылыбыттарын туһунан санаан ааһахпын баҕарабын.

Тыа сирин II спортивной ооньуулары биһиги оройуоммутугар бэс ыйын 20 күнүгэр 1984 сыллаахха үрдүк тэрээһиннээхтик ааспыттара. Оргкомитет председателинэн Райисполком солбуулар председатели Петрова Матрена Васильевна ананан тэрээһин үлэтэ күөскэ саҕаламмыта. Оччолорго парк санардыллан, нэһиликтэр миэстэ ылан тустааҕы кэстүүлээх павильон туппугуттара, оһуоһаидьыр түһүлгэ оһоһулуубута. Стадион олох сангалыы факел умайар кыра үрдэл муосталанан, ураһалар, концертнай сыана, саҕа олоһор миэстэлэр, президиум, сүүрэр суол, сайынгы театр, моҕол ураһа, бу барыта тустаах кэмигэр кэрэ кэстүүлээх, киһи эрэ сэргийэр тутуулары буолан хойукка диэри ыһаахтары киэргэспиттэрэ.

Балдыгыты, спортсменнары «Палаточнай городок» диэн ааттаан биер сиргэ түһэр сир онорон, кыалларынан бары ирдэнэр тутуулары тутан, сүөһү, массына атын киирбэт гына тула штатетник күрүөлээн, кэлбит дьонго үчүгэй усулуобуйа тэриллибитэ. Атын

СӨПТӨӨХТҮК ХААЧЧЫЙЫАХХА

оройуоннары тэрилтэлэринэн сыһыаран, нэһиликтэринэн тыһыран аһатар аһылыктарын бэрээдэк онорон устууканан, киһиэнэн үллэрэн Райпо маһаһынына үлэлээбиттэрэ. Итии аһылыгынан спортсменнары «Сандалы» остолобуой хааччылыбыт. Урут СПТУ, НПК, оскуола остолобуойдара Райпо иһинэн үлэлиир этилэр. Биһиги спортсменнары, ыалдыгыты 4 сиринэн үллэрэн аһаппытыт. Ол курдук, НПК остолобуойугар сирэй эпиптээх Соколова Ефросинья Васильевна, I №-дээх оскуола (НСШ-1) остолобуойугар Ильина Татьяна Прокопьевна ананан үлэлээбиттэрэ. Бэйэм эпиптээр остолобуой, сайынгы павильон, палаточнай городок буфета хаалбыттар. Сайынгы павильонна довордуу оройуоннарбыт Мэнэ-Ханалас, Уус-Алдан уонна бэйэбит спортсменнарбыт аһабыттар. Атын оройуоннар спортсменнара НПК уонна оскуола остолобуойдарыгар үллэриллэн аһабыттар. Остолобуойга Аркадий Михайлович Алексеев салайааччылаах республиканскай оргкомитет, судьуйа састааба, журналистар, атын араас таһымнаах ыалдыгытар, артыстар ыалдыгытаабыттар. Барыта 1000-тан тахса ыалдыгы итии аһылыгынан уонна паркаҕа атыы точкаларынан кулинарнай-кондитеркай бордодууксуйанан хааччылыбытыт. Палаточнай го-

родокка Бочкарева Светлана Николаевна салайааччылаах 2 буфет күнүстэри-түүннэри олбу-солбу үлэлээбиттэрэ. Бу тэрээһингэ эрдэ сүрүн бөлөм оноругу онорорго аналлаах матырыяаалы бэлэмнээн хаһааммытыт. Дьокуускайга Мясокомбинаты, Птицефабриканы, Рыбзаводу, Пивзаводу кытта дуоһаар түһэрсэн Райпо эргин салаата хааччылыыга үлэлээбитэ. Онон эрдэ бэлэмнээн бөлөм оноругу онорорго аналлаах матырыяаалга мэхэй тахсыбатаҕа. Балдыгыттарга нэһилиэнньэбэ ЯкутРайпо уонна Ханалас Райпо атыы-эргин тэрийэн көмө буолбуттара. Остолобуойдарытыгар повардарга эбии оскуола повардарын көмөбө ылан, аттаран туруоран үлэлээбиппит, сорохторун кондитерскай сыахха көмөбө туруорбуппут. Билигин курдук атын улуустартан көмөбө кэлбэттэр этэ.

Билигин манньк тэрээһиннэр кыттааччылары да, ыалдыгыты да элбээн бары күүһү түмэн үлэлиир ордугун көрдөрдө. Ол курдук, биһиги остолобуой коллектива бастакынан манньк тэрээһиннэргэ Хаандыгаҕа, Суоттуга, Уус-Алданга, Мэнэ-Ханаласка, Бүлүүгэ, «Дети Азии» ооньуулары кыттыгылаахтары аһагыга 2 төгүл кыттан, үрдүк таһымнаахтык хааччыан оргкомитет грамоталарынан бэлиэтэммиттэри, Наммыт аатын ааттаппытыт. Бу тэрээһиннэргэ биһиги остолобу-

ойбут хааччылыытыгар куруук үрдүк ирдэбиллээх промышленнай оройуоннары сыһыараллара, аһа баран бэйэбит улуустар спортсменнарын атын улуустарга сыһыаран мөккүөр бөҕө буолан бэйэбит дьоммутун билдыаһан ыларбыт. Бу биһиги остолобуой хааччылар тэрээһинмит үрдүк культуралааһын, аспыт-үлбүт амтанааһын, порцията элбэһин, көрөр-истэр персонал аламаһаһын кэрэһалиир. II спортивной ооньуулары ытыгытыгар биер ассортименнаах менюнан үлэлиирбит, хонтуролугар даһаны бөлөм оноругу онорорго аналлаах матырыяаалынан да хааччыларбытыгар быдан табыгастаах эбит этэ. Бу опыт кэлинги республиканскай тэрээһиннэргэ меню оноругуугар олук буолбута. Меню быһыытын бэриилэр бүлүүдэлэр ирдэниилэр хааччылыбаларын оччоттон күн бүгүнүгэ дылы кытаанан хонтуролга тутта сылдыгар биһиги убаастыыр киһитиб Иннокентий Тарбахов. Ооньуулар кэмнэригэр хаһан да ыйылыбыт режиминэн эрэ мунурдаммат этибит. Холобура, кэлин Бүлүүгэ буолбут Манчаары ооньууларыгар чаас агарынан уруттаан наар аспытын бөлөм гынабыт, киэһэ хаһан кэлэн бүтүөхпүтүгэр дылы аһаппытыт. Онон персонал бу кэмнэргэ үлэбит чааһа сууккаҕа 18-20 чаас буолар. Манна бэлиэтиги баһарыллар, урут

да, кэлин да үлэһиттэр күүспүтүн түмэн ытыгылар тэрээһиннэр үрдүк таһымна баралларын ситиһиппит, элбэх махтал тылларын истибиппит. Урукку кэмгэ билигини курдук пластикай биердэ туттулар иһит арааһа суоһар, биһиги кыһыны быһа 3 л таас баангалары мунньан уу, морс ылан баралларыгар туһалаабыта. II ооньуулар кыттыгылаахтары «Холбос» Роспотребсоюз улуустаабы остолобуойдара манньк тэрээһиннэргэ үлэлээбит опыткаа үлэһиттэрдээх, онон биһиги объектарытыгар үлэлиилэригэр уопсай сүбэһин олохтоох повардартан ылан үлэлэтэлэрин ситиһэрэ буоллар, биһиги дьоммут элбэххэ үөрэтиэхтэр этэ. Билигин үлэлиир туар кыра чааһынай кафелар элбэх бэлэмнэни, тэрээһин үлэлэри ытыгытарын наада. Ол курдук, ис-тас көстүү, иһит-хомуос, меню ассортимена, бу барыта производственной хонтурол ирдэһилэригэр эпипттиир буолуохтаах. Онон хааччылар эйгэбэ үлэлиир бары коллегаларын ыгырабын, быйылгы ытыгылар Саха сирин VI спортивной ооньууларын үрдүк тэрээһиннээхтик, түмсүүлээхтик үлэлээмиттэ кэлэр ыалдыгытарбытын үрдүк таһымнаахтык көрсөргө.

Н.Н. ТИМОФЕЕВА, СР хааччылыы эйгэтин үтүөлээх үлэһитэ, «РФ Потребкооперациятын сайдыгыгар кылаатын иһин» орден кавалера, үлэ ветерана, Нам

Сахабыт сиригэр демократическай төрүттэргэ олохторбут олоху тутабат дибит. Онон, тылга, сурукка көнүл баар буолар булгучулаах уонна олохтук ирдэбил. Ити балаһыаньа төһө тутуһулларын бэйэм бэчээккэ анаан суруйталаабыт ыстатыйаларым дьылдаларын холбур адалабын.

Сага олох кэлиитин дууһанын ылынах, харабын сырдаан, өйүм-санаам мунутуур чыпчаалга баар курдуга. Дьомор-сэргэбэр өй уган көмөлөһөр сыалтан, сага олох сүрүн хайысхаларын быһааран «Санаабын аһаастык» диэн ыстатыйаны суруйбутум. Оччолорго комму-

холонон дакаастамматах, олоху суох буруйдааһыннары утаран суруйбут ыстатыйабын республика хаһыаттара бэчээттэбэтэхтэрэ. Улууһум хаһыата «Президенттэ олоху суох хара мэни түһэримизэххэ» диэн аатынан бэчээттээбитэ. Бу сүрүн ыстатыйалары Саха сирин олохтоохторо аахпыттара, дьүүлэспиттэрэ буоллар, билигин олохтук туһунан дыһынээх, кырдык өйдөбүллэри ылаа эбиттэрэ буолуо.

Кэлин тыа сирин олохун туһунан икки ыстатыйаны суруйбутум. Олох ыарааһыныгар ыктаран тыа ыаллара кэтэх сүөһүлэрин маассабайдык өлөрөн бар-

гар мунньах тэрийбиппит. Ити 2010 сыл кулун тутар ыйыгар этэ. Эмтэни быһыгар мунньустан икки күн устата мунньахтаабыппыт. Сүрүн бопшуроос «Тыа ыала кэтэх сүөһүтүн тоҕо эстэ?». Тыа ыалын инники дьылбатын туһунан санаалар этиллибиттэрэ. Барыта сүүрбэччэ киһи тыл эппитэ. Этиилэрин сүрүн ис хоһооно көмө суоьуттан, олох ыарааһына, умагыкка, техникага сыана ыарахана, тыа дьонугар көрүллүбүт харчы коррупция ситими-гэр кириэн уорууларын туһунан этэ. Мунньагы боротокулулаан, уураахтаан, миигин председателлээбит киһи быһыгытынан хаһыаттарга бэчээттэтэргэр со-

һунан этиилэрин истибиккит буолуо. Элбэхтэн аһыах холобуру адалабын: «Сахалар соторутаадыта мастан түспүт дьон, кинилэр кэрэ айылҕалаах улуу Олүөнэ өрүс орто сүүрүгэр олоорор бырааһтара суох. Сахалары Хотугу Муустаах океан биэрэктэригэр үүрүөххэ» – диэн этиилээх. Аны кавказ нуруоттарыгар туһаайан этиилэриттэн аһыннаахха «төрөөһүннэрин биэр оҕо диэри аччатыахха», ити ахсаан өтүүнэн элбээбэттэрин туһунан. Аны атын этиитэ «Кавказ республикатыгар 70%-на тийэ нууччалары уонна атын омуктары киллэриэххэ, ол эрэ түмүгэр кинилэргэ бэрээдэк

руйбут ыстатыйа олох да бэчээттэммэтэ. Жириновскай туһунан суруйбутун «Кыым» хаһыат бэчээттээбитэ да, элбэх кылгатылаах этэ.

Убаастабыллаах аҕаааччы, сүрүн ыстатыйаларым хайдах, туох дьылдалаабыттарын бэйэн сыаналаа, түмүктэ оҕор. Дьин олоххо тылга, сурукка көнүлү диэн толору баар эбит дуо?

Хаһыаттар тустарынан: «Саха сирэ» – Аҕа баһылык, Правительство эргимтэтин хаһыата буолан, кинилэр үлэлэрин хайысхаларын хайгыыр ыстатыйалары таһаараллар.

ТЫЛГА, СУРУККА КӨНҮЛ БААР ДУО?

нистическай тыын өссө да күүстээх буолан сүрүн хаһыаттар таһаарбатахтара. Саха бильгыры хаһыата «Сахаада» бэчээттээбитэ. Сага олоху уруйдуу-айхаллы көрсүбүт нэһилиэнньэ улаханник сэнээрбитэ.

Ааспыт үйэ 90-с сылларыгар олох эргирэ Саха сирин төрүт омуктарыгар Суверенитеты, бастакы Президени уонна Конституцияны утары ууммута. Ити Саха сирин төрүт омуктарын дьылдаларын төрдүттэн уларытыахтаах олохтук тутууну үс сүрүн тулаһыннара Үрдүкү салалтага хайдыһы тахсан уонна Федеральнай киин ыгытынтүүрүтүн тулуйбакка үрэллэр, самнар дьылдалаабыттар. Суверенитет суураллытын уонна Конституция сүрүн ыстатыйалары уларытыларын утаран суруйбут ыстатыйаларын сүрүн хаһыаттарга биэрбитим да, күн сирин көрбөтөхтөрө, нуруот дьүүлүгэр тахсыбатахтара. Бастакы президени самнарарга

быттар. Ону сэрэтэн уонна кэтэх хаһаайыстыба көмүскэллээх буоларын инниттэн суруйбут ыстатыйабын хаһыаттар бэчээттээбэтэхтэриттэн, Ил Түмөн көрүүтүгэр биэрбитим. Онон ыанар ынах төбөтүгэр 15 тыһ. харчыны көрүөххэ, онон кэтэх ыал сүөһүнү элбэхтик иитэригэр интэриэһи үөскэтиэххэ диэн уонна олохторо туруктаах буоларын туһунан суруйбутум. Итиннэ элбэх быһаарылар бааллар. Тыа хаһаайыстыбатын аграрнай политикага комитетын председетелэ Д.Ф. Наумов эппитигэр «туттарар үүттэрин харчыта сөптөөх көмө буолар, көмө атын көрүнгэ оҕоһуллубат» – диэн этэ.

Иккис ыстатыйабын харагы эмтиир киин балыһаага сытан суруйбутум. Бүлүү умнаһын улуустарын нэһиликтэриттэн уонна өрүс уңуор улуустар нэһиликтэриттэн эмтэнэ сытар ыарыһахтар көбүлээһиннэрин «Санааны атастаһы» диэн ааттаан тыа сирин бопшуроһу-

рудахтаабыттар. Ол соруудахтары толорон «Саха сирэ» уонна «Кыым» хаһыаттарга биэрбитим. Буоларын курдук, «Саха сирэ» хаһыат бэчээттээбэтэ, «Кыым» элбэх кылгатылардаах бэчээттээбитэ.

Кэнники кэмгэ сахаларга уонна олохтоох хотугу нуруоттарга туһаайан атааастабыллаах, холуннарбылаах саба түһүүлэр анаан кигэн ытыллыбыт дьоннорунан уонна үрдүк дуоһунастаахтар да өттүлэриттэн тахсыталыыр буолдулар. Холобур, Масюк диэн аан дойдуга баппатах кэдэрги сигилилээх корреспондент дыахтары ыытаннар сахалары үөхтэрибиттэрэ. Итириксиги бийиги Аппааныбыт уулусатын булан, телевидениеэ устан аан дойдуну толорбута.

Государственной Дума депутаты Жириновскай туһунан бары бэркэ билэргит буолуо. Арасыйа омуктарын туһунан холуннарбылаах, атааастабыллаах, наада буоллаһына эһэр да ту-

оохтоную». Биэр алдырхайдаах сүрүн этиитэ «Россия для русских» – диэн. Убаастабыллаах аҕаааччым, бу элбэх омуктаах баарадай Арасыйага туһаайан этии ис хоһоонун бэйэн кигэнник илдьиригэр өйдөө. Кырдыга да, инники адалылыбыт холобурдар ис хоһооннорун эргитэ санаан өйдөөтөххө, улаханник ийримтигит киһи эр маньык тыллаһыан сөп дии саныбын.

Манна тэннэн ааспыт олох историческай холбурун өйдөөн кэллим. Эмиэ ийримтигит Гитлер Советскай Союзка сэриинэн түһэр түнүүгэр генералитетын мунһан баран, маньык этиини оҕорбута биллэр: «Этих жалких сто миллионов славян законим в свинарник и запрем» – диэн.

Масюк уонна Жириновскай олохтоох омуктары атааастаһыннарыгар, нуруоттарын көмүскүүр инниттэн республика үрдүкү салалтата ханнык да самнарбылаах харданы биэрбэтэтин сөбүбүн. Масюк туһунан су-

Норуоттан кириэр атын санааны этэр критическай ыстатыйалары таһаарбаттар. Онон, нуруоттан тэйэн эрэр суолу тутуспут хаһыаттар ахсааннарыгар кириэр.

«Кыым» хаһыат – нуруот хаһыата диэн ааты ылар. Билигин тоҕо эрэ, туохтан эрэ сэрэхдийэр. Себэ суох диэбит ыстатыйаларын таһаарбат буолла. Хайа диэки хайыһарын бириэмэ көрдөрүө.

«Туймаада» хаһыат – сахаларга улуу дьоннору биэрбит улуу хочо аатын сөпкө ылбыт эбит. Нуруот көнүл санаатын, быраабын туһунан этэр этиитин хайдах баарынан таһаарар софотох сахалы тыллаах хаһыат. Сахалы тыллаах, сахалы сирэйдээх баарын туһунан, бу хаһыат үйэлэргэ аатырыа. Дьин – чаччы сахалы ситими салгыыр, утуму үйэтитэр аналлаах хаһыат.

П.И. ГУЛЯЕВ, Түбэ

СЫСПАЙ СИЭЛЛЭЭХПИТИН ХАРЫСТЫАХ!

Илинни омуктар сылларынан бийиги сылга кэлбитинэн бийиги сахалар, арҕаһыттан тэһиннээх, көхсүттэн көнтөсөөх Айыы Дьөгөһөй танаралаах үрүн күн оҕолору бийигэ үчүгэй өттүктээх буолуо диэн үөрэбит. Сылгы диэн саха омук үөрүүлээх күннэригэр, дьылдабыт быһаарылар күннэригэр үрүн күммүтүн олооннообут олохтук аргаһа буолар. Сылгы диэн эмис эт, кыһыннар кымыс, ичигэс таҕас-сап, көлүнэр көлө, миинэр мингэ буолар.

Улуу тунах ыһаахпыт сылгыны кытта сибээстээх, бу бийиги кинини ытыктыырбыт, киниэхэ сүгүрүйдэрибит бэлиэ. Ат сүүрдүүтүгэр, спорт хайа да көрүгүнээбэр, элбэх киһи сылдыар сылгы туйаһын тыһа төһөлөөх дьону үөрдэрийкөтүтэрий? Бу сылгы куттаахпыт бэлиэтэ. Ол эрээри, сорох түгэннэргэ саарбахтыыр көмнэрдээхпин, сорох суоппардарыт 2-3 сылгыны-сүөһүнү түгнэри көтүтэн, уоран баран, массыналарын толоруналларын, ол кэннэ болдохтоон эрэ хаайыллалларын, Ону бопсор, хаайар кытаанах сокуоммут суоьуттан. Сылгыбытын-сүөһүбүтүн харыстыах, араначчылыах кэрингээх кэлинни ыччаппыт 20-30 с. бэттэх сылгы-сүөһү туһунан өйдөбүллэр тутах дуу диэн саныбын. Кинилэр сылгыны-сүөһүнү харса суох салаа курдук көрөллөр, киһи эрэ эрэйдиэх дии саныылар быһылаах. Ол суола да көстөр, билигин механизатордарыт сылгы-сүөһү үөрүн ортотунан тоҕо солоон айанныылар. Өбүгэлэрибит сөпкө да эппиттэр эбит: «Ыт ыксаан-ыксаан икки хараҕа суох оҕону төрөтөр» диэн. Ол түмүгэр авария, оһол-моһол өрүү тахса турар дии. Онтон урукку механизатордар сылгы-сүөһү үөрүн, аттаах киһини көрдөхтөрүнэ түргэннин бытаардан, суол кытытыгар тахсан, тохтоон туран аһарар

буолаалара, билигин ол суох. Ай диэн тыһынынчан сыллар устата туттубут транспортыт буолар, суолга ордук балаһыанньалаах буолуохтаах.

Быйыл 10-ча сыл устата миммит апын суолу ортотунан быччайа-быччайа көтүтэн кэлэн, хабарыйа сыһа аһан, олох тэтимин көрбөт, сиргэмсэх оҕордулар. Ол түмүгэр биридэ быраахтаран, 10-ча метр сиргэ атаахпыттан соһуллан, хата, хаатынкаттан атаһым уһуллан, киһи буолдум.

Оо, абам баар ээ, ити чолордорду тылбытыгар эрэ баар ыстараабынан кыайбаккын, сымнаҕас сирдэригэр чыпчааһына ыалдытыахха баар этэ казахтар курдук. Индияга, дьэ, кырдык сүөһүнү ытыктыыллар, сүгүрүйдэллэр. Ол курдук, сүөһү суолга сытар буоллаһына, ким да туруорбат, суоппардар хаһан туран барыар диэри кэтэһэн олоороллор. Бийиги дьоммут онно тийэн чыпчааһыдаан, тэбэн туруораллара буоллар, ол киһини бэйэтин маһынан кырбыах этилэр. Онтон сүөһүнү түгнэри көпсүт суоппары сонно миэстэтигэр дьууктуох этилэр. Америкага сорох түгэннэргэ уголовнай кодекс ыстатыйатыттан туораан туран кытаанах биригэбэрдэри суут таһаарар. Ол курдук, хас да сыллааһыта уулуссаны туоруур суолга түгнэри көпсүт суоппары 100 сылга хаайбыта. Быйыл төлөбүрдээх суолга тохтообокко айаннаабыт суоппарга 50 сыл устата хас ый ахсын 150 доллары төлүүргэ уураахтаабыт.

Сахабыт республикатыгар ытыгылыыр сылгыбытын түгнэри көпсүт суоппары, уоран өлөрбүт киһини 10 сыл күлүүс хаайытыгар хаайыахха баар этэ. Оччоҕо тардыныах этилэр. Саха сылгылаах-сүөһүлээх, сирдээх-уоттаах буоллаһына баар буолуо, олох охтоо суоҕа.

П.Е. ТАРСКАЯ, II Хомустаах

Санаата эрэ сайаҕас, сүрүө эрэ көнө, хаана эрэ сырдык буоллар, ама кини курдук туох баар буолуой, дофоттоор? Биэр үтүө күн дьоллоох Дьокуускай куоракка Саха сирин хаһыаттарын редакциятын дьэитигэр экстремал сүүрүк Наумов Петр Семеновичи көрсөн, атах тэпсэн олорон, сэхэргэһэн ыллыбыт. Петр Наумов кэлин, сааһынан баран, доруобуйатын бөвөргөтөр сыаллаах дырыктанан улахан спорка тахсыбыта. Ол курдук, республика таһымыгар 3-тэ чемпионнаабыта. Европа күрэхтэһиитигэр 100 км сүүрбүтэ, суукканан сүүрүүгэ Россияга 3-с, 5-с миэстэлэргэ тиксибитэ. Саха сирин хамаандатын састаабыгар Россияга бастаабыттар.

Саха сирэ Россияга холбоспутта 375 сылынан, Байкал күөлтэн Дьокуускайга диэри Олүөнэ өрүс баһыттан 3175 км сирин 75 хонук устата сүүрэн кэлбитэ. «Ити кырдык, ыарахан айан этэ» диэр Бүөтүр. 2010 с. Улуу Кыайыны 65 сылыгар анаан Балтикадан Дьоппуон байҕалыгар диэри (Калининградтан Владивостокка диэри) 12009 км 206 хонук туох да арыалдыгыта суох, эт атаһынан сүүрэн кэлбитэ. Маны дьон-сэргэ, республика салалтата бука бары уруйдуу-айхаллы көрсүбүттэрэ. «Бу сүүрүүлэри барытын өйдөөн, сыаналаан республика президениэ 2010 с. таас дьыһээ биэр хостоох толору хааччылыылаах квартираны биэриэх буолан эрэннээн улаханник дьоллообута» диэр Петр Наумов. «Билигин онно олоордун дуо?» диэбиппэр – «суох, билигиннэ, ыла иликпин. Ол эрэннэриллибит квартираны билингэ диэри күүтэбин, эрэлбин сүтэрбэппин» диэр 65 сааһыгар үктэммит экстремал сүүрүк, 53 сыл стажтаах үлэ бэтэрээнэ, бастакы группаах инбэлиит Петр Семенович Наумов. Нам улууһугар олоор көмнэригэр улуус чиһин элбэхтик көмүскээбитэ. М.К. Аммосов 100 сааһын туолар үбүлүөйүгэр Нам – Таатта сүүрүү кытыгылааҕа. Улуус аатыттан дьэ туттарыгар уһаайба сирин аһаахха сөп дуо?

ТУСПА БААН ТЭРИЙИЭХХЭ

Дьэ, туран дьэххэ, бу сайын отыйын 9-13 күннэригэр ыгытылар 6-с спортивнай ооньууларга Нам улууһун спортсменнара, бэтэрээн спортсменнара бары биэр киһи курдук түмсэн, штаб тэринэ, бу улахан спортивнай бырааһыныкка тугу кыайарбытынан көмөлөһүөххэ. Кырдык да, Нам улууһа спорт суолтатын улаханник өйдүүр-өйүүр эбит дэтэр курдук ына.

Улуус салалтатын өттүттэн баһылык Александр Павлович Атласов, солбуйааччы Степанов Николай Николаевич, спортивнай салайааччы Иванов Павел Гаврильевич, солбуйааччы Софронов Сергей Анатольевич, чэлчэки атлетика сүрүннүүр специалиһа Шелковникова Клавдия Михайловна утуйар да ууларын умнан туран, сүүрэнкөтөн үлэли-хамсыы сылдыаллара киһи сүргэтин көтөвөр, үөрдөр. Улахан тэрэһиннээх күрэхтэһии ыгытыллара, ымпыга-чымпыга хара баһаам буоллаҕа. Кытаатан бары биэрэг түмсөн, өрөйөн-чөрөйөн биэриэбин. Бийиги, бэтэрээн спортсменнар да туора турбакка, туох баарынан көмөлөһүөххэ диэн күүстээх санаа уота күөдүйэр. «Нуруот күүһэ – көмүөл күүһэ» диэн өбүгэлэрибит барахстаттар мэнэһэ элпэтэх буолуохтаахтар. Бу ыйыты сүннүтүнэн улуус баһылыгы Атласов Александр Павловичи кытта көрсөн кэпсэтэ сырыттым. Александр Павлович «түмсөн бириэмэтин болдьоон баран, миэхэ кириэр сылдыаарын» диэтэ. Онтон баһылыгы солбуйааччы Степанов Н.Н. «бириэмэни ыппакка, бэтэрээн спортсменнар диэн штаб тэринэн, аны сайын бэс ыйыттан садалаан, тугу кыайаргытынан көмөлөһүн, дьэ, ол буолуо этэ буоллаҕа диэ бэтэрээн спортсменнар баччымнара-көмөлөрө диэн» диэр. Аны туран дьэххэ, мин бэйэм билэр бэтэрээн спортсменнары кытта көрсөн, бу бийиги Нам улууһун спор-

тсменнара бары түмсэн, анал счет аһан 1000 солк. харчы уган «Энсиэли баан» диэн тэриниэххэ дирибин, көпсөспит дьонум бары сөбүлэһэллэр.

Холобурдаан эттэххэ, «Дыгын ооньууларын» кыайылааҕа Юрий Эверстов, охотинспектор Семен Эверстов, бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта, бэтэрээн хайыһардыт Виктор Рожин, «Модунтан» Николай Константинов уонна да атыттар, Үөдэй, Хомуустаах, Бартыһаан спорка сыһаннаах дьонун ааһан таһаарыппар 500-чэкэ киһи этэ, очтотугар улуус үрдүнэн 1000-нан киһи буолар, балар бары 1000-ны уктахпытна, 1000000 суума буолар. Маны баанга сыһаннаах дьону көрсөн сүбэ-аа ылым. Дьонум маньык диэн сүбэлиллэр: баан председателлээх, бухгалтердаах, кассирдаах буолуохтаах, бу дьон мантан хамнастаналлар. Бастакы 3 сылга 6 ыйга болдохтоон, 10% биэриг дириллэр, ол аата 10000 ыллаһына, 6 ыйынан биэрэригэр 1000-ны ордук биэрэр, баһар, 1-2-3-4-5 да ыйга ылыан сөп.

Бу бааны киһи барыта туһаныан сөп, спортсменнар эрэ буолбакка. Баан председателинэн Нам Кыһыл Дэрэбинэтигэн билигин куоракка олоор Эверстов Степан Петровичи талыахха. Кини ити чааһыгар улахан опыттаах. Бизнескэ баарыан иннинэ 1989-1993 сылларга I Хомуустаах орто оскуолатыгар директорды сылдьан оҕолору сүүрдэн-көтүтэн, эрчийэн, чуолаан сүүрүүгэ республикага миэстэлэһиннэрэ сылдыбыта. Улуус оскуолаларын спартакиадагыгар инники күөнгэ сылдыаллара. 1994 сыллаахха Дьокуускай куоракка, билигин «Колми» диэннинэн биллэр, улахан тэрлэтэни Румянцев Николай Иннокентьевичтын төрүттээбиттэрэ. Степан Петрович билигин бензин-солярка таһытынан дырыктанар.

Р.И. СИВЦЕВ, I Хомустаах

Хамаҕатта оҕо искусствотын оскуолатын 25 сылынан

Захар Винокуров аатынан Намнааҕы оҕо искусствотын Хамаҕаттатааҕы филиалын коллектива быйылгы үөрэх дьылыгар 25 сылын бэлиэтээри үлэли-хамсыы сылдьар. Бу 25 сыл устата 201 оҕону кэрэ эйгэтигэр уһуйан, нэһилиэк, улуус, республика, Россия, аан дойду таһымыгар араас элбэх мероприятияларга, конкурстарга, концерттарга кыттан кэллилэр.

Ол курдук, манна оҕолор үнкүүлүү эрэ буолбакка музыкальной грамотаҕа, инструментна оонньуу үөрэнэллэр, уруһуй араас техникатыгар, хайысхаларыгар уһуйуллаллар. Бу туһунан 5 сыллаахыта сиһилии «Оҕону кэрэ эйгэтигэр уһуйаары» диэн ыстатыйабар суруйан турардаахпын, оһон бүгүн мин оҕо манньк оскуолаҕа личность быһыытынан сайдан тахсарын туһулаан тохтуохпун баҕарабын.

Биһиэхэ кырачаан кыргыттар, уолаттар нэһилиэк икки оскуолатыттан талыллан үөрэнэ киирэллэр. Саҥа коллектив үөскүүр, оҕо бэйэ бодотун тардынарар, талаанын арыарыгар кыах биэрэр. Кини атын оскуола оҕолоруттан тутум үрдээбиккэ дьылы буолар, эбии хос билии ылар кыах бэрриллэн, саҕаны бэйэтигэр арыйар. Манна хара манҕайгыттан төрөппүт оҕотугар ылыммыт санаатын толорон, сыал-сорук туруоруунан оскуолатын түмүктүүрүгэр күүс-көмө буолара наадалаах. Классической музыка, үнкүү, уруһуй кэрэ эйгэтигэр үүнэр, сайдар, араас конкурстарга, концерттарга, быыстапкаларга сылдьар. Биһиэхэ үөрэнэр, үөрэммит да оҕолор бары хаһан баҕар оскуола, нэһилиэк, улуус, республика да туһугар актыбыыс киэнэ бэртээхэйдэрэ, үчүгэй үлэһит, дьон-сэргэ буолан табыстылар.

Оҕолорун үөрэттэрэ аҕалар төрөппүттэр буоллулар. Ол курдук, киэн тутта ааттыбыт Мотрена Евсееваны, билигин Хатын-Арыы оскуолатын организатора, НВК «Саха» ведушайа

ОЛОХХО МИЭСТЭЛЭРИН, ҮЛЭБЭ ДЬОЛЛОРОН БУЛЛУННАР

буола үүннэ. Римма Бурнашева, Люба Герасимова бэйэлэрэ туспа суоллаах-иистээх хореограф буоллулар. Евгения Эверстова

нааҕа кэлэн биһиэхэ үөрэнэр оҕолорго ураты болҕомто ууран оскуолаҕа ытыллар эбии дьарыктан босхолууларыгар ба-

ыннарар наадалааҕын уонна ону туһааннаах специалисттар диригэтэн үөрэтэллэрэ ордугун. Манна анал министерствонан бигэргэтиллибит дириг ис хоһоонноох программаларынан оҕону үөрэтэллэр. Холобуру ылан көрүүбүг, фортепиано, баян, флейта, домра, гитара о.д.а. инструменнары оҕо искусство эр оскуолатыгар үөрэтэр кыахтаах, уруһуй куруһуогар баҕар орто оскуолаҕа да сайыннарыахтарын сөп эрэри, манна үөрэтэр предметтерин чааһын саҕаны син биир орто оскуола толору биэрбэт. Ол иһин оҕо кыаһын өссө арыһаары, айар дьобурун сайыннараары эбии дьарык ылаары иккис сүһүөх оскуолаҕа киирэр. Төрөппүт оҕотун сайыннараары аҕалар, онуоха улахан кылааска тахсыытыгар оҕоттон да, төрөппүт контуруолуттан да тутулуга суох мэхэйдэр үөскүүлэрин чопчулаатым.

Нам улуһун үрдүнэн 4 нэһилиэккэ Оҕо Искусствотын оскуолаҕа баар: «Намская ДШИ им. З.П. Винокурова», «Хатын-Арынскай ДШИ», «I Хомустаскай ДШИ», «Хатырская ДШИ им. Н.Н. Атласова» уонна 4 нэһилиэккэ Намнааҕы оскуола филиалына бааллар. Онтон туспа дьыллээх уонна 4 отделениелаах филиалынан Хамаҕатта филиала буолар. Партизан филиала спортсаала хореография отделениетын үлэлэтэр. Үөдэй филиала кулуупка үлэлиир, хореографияны эр үөрэтэр. НПК филиала оскуола-саад дьыэтигэр хос ылан икки отделениены үлэлэтэр. Атын нэһилиэктер төһөлөөх биһиэхэ музыкальнай оскуолаах нэһилиэктергэ оҕолорун үөрэттэрээри ымсыыраллара буолуой? Биһиги баары сыаналаабат курдукпун.

Бу кэники 5 сыллаах ситиһилэбиттэн ахтар эбит буоллаҕа: республиканскый бальнай үнкүү турнирдарыгар 6 кыһыл көмүс, 14 үрүн көмүс, 22 боруонса мэтээллэри, 12 финалист миэстэлэрин ылан кэллилэр, преподаватель Андросова

ХСФЛ-га үнкүү куруһуогун салайар. Николай Жирков хирург быраас, Шура Иванова Амма улуһун Роспотребнадзор бырааһа, Лена Дунаева полиция сотруднига, Наташа Дунаева, Луиза Данилова, Артем Канаев, Наташа Кривогирицына финансистар, Настя Посельская, Аита Никитина, Лера уонна Лена Семеновалар, Василина Канаева, Руслана Константинова учууталлар, Варя Васильева медик, Саргы Назарова, Яша Колодезников предпринимателлэр, Клим Касьянов Францияҕа үөрэнэн кэллэ, Наташа Пингина салгыи эмиэ Францияҕа үөрэнэр о.д.а. тиһэбин быспакка ааттыы туруохпун сөп, бары туһалаах дьон буола үүммүттэригэр олус диэн үөрэбит, онно биһиги эмиэ кыра кылааппыт баар диэн саныбыт.

Үлэ буолан баран туох эрэ кыаллыбат өрүттэрдээх буоллаҕа, ол курдук, оҕолорбут улахан кылааска тахсыыларыгар оскуолаҕа ноҕоруускалара аһара элбэч буолан көтүтүүлэрэ элбээн киирэн барар, ол биһиги үлэбитин атахтыыра чуолкай. Сорохтор улуустааҕы гимназияҕа көһөн, онтон сылдьан үөрэнэллэр. Маньаха икки өттүттэн биир са-

ҕарабыт. Наһаа элбэх куруһуок үлэлиир, бу кинилэртэн эмиэ ирдэнэр буоллаҕа дии, ол эрэн оҕо аата оҕо сонумсахтанар да түгэнэ баар буолар, оҕолору да батыһан барыта баар буолар. Онно үс өттүттэн үлэ барыан наада – төрөппүт, кылаас салайааччыта уонна муз. оскуола учуутала ыкса сибээстээхтик оҕо дьарыгын контуруолаан, аттаран 5 сыллаах үөрэбин, ылыммыт соругун бүтэрэрин туһугар туруулаахтарын наада. Манна биир түгэнгэ тохтуохпун баҕарабын: оҕо оскуолаҕа ытыллар куруһуогу уонна музыкальнай оскуоланы тэннэ тутумуон наада. Биһиги үөрэхпит куруһуок буолбатах – санаа да бырах, санаа да салҕа кыаллыбат, ону кэлин өйдөөнөр ытаһар түгэннэрэ эмиэ баара.

Ити биһиги эр оскуолаҕа баар кыһалҕа буолбатах, ити бүтүн республика үрдүнэн да диэтэхпинэ сыһа буолбата буолуо. Биһиги араас курстарга, семинардарга сырыттахпытына ити боппуруос мэлдьи сытыытык турар эрэри, билигин да кыайтарбат. Ол ғынан бары да өйдүүбүт эбээт – оҕону искусство араас көрүнгүригэр сай-

Л.А. Уруһуйга республиканскыйга I миэстэ – 5, II миэстэ – 2, III миэстэ – 3, поощрительнай бириис – 4, мань таһынан уруһуй олимпиадатыгар Күннэй Дунаева Мунхалов анал стипендиятын ылбыта, международнайга I миэстэ – 2, преподаватель Бурнашева С.З. фортепиано отделениетыгар региональной конкурстарга II степеннээх лауреат – 1, III степеннээх лауреат – 1, преподаватель Захарова С.М. “Новые имена” жюри анал бириһин Ася Егорова ылбыта, преподаватель Сидорова П.М.

Бэйэбит туйахпытын хатаран үөрэнэ сылдьар оҕолорбутун ахтар эбит буоллаҕа: Настя Евсеева – АГИИК хореография, Күннэй Кононова – АГИИК графика, Ксюша Олесова культура, Айсен Сивцев, Рита Сивцева, Айтал Ядрихинская, Ньургуяна Игнатьева НПК. Онтон үөрэхтерин бүтэрэн баран атын сфераҕа үлэлиир оҕолор эмиэ бааллар, ол курдук, Мира Бурнашева ЯХУ кээнэ стилист бэрдэ буолла, Саскылана Бурнашева, Наташа Степановалыын бэйэлэрэ туспа агенство тэринэн оформлениеҕа үлэлиллэр. Сардаана Бурнашева немецкэй тыл учуутала, билигин Хатын-Арыы оскуолатыгар хореографтыыр, хаһан эрэ искусствоҕа сыстан үөрэммиттэрэ олохторугар туһалыы сылдьарыттан биһиги уһууааччылар эмиэ үөрэбит эрэ, оҕолорбут олоххо миэстэлэрин, үлэбэ дьоллорун буллуннар ханнык диэн баҕа санаа бастыгынан баҕарабыт.

Түгүннэн туһанан, бу дьыл кулун тутар 22 күнүгэр Хамаҕатта филиала төрүттэммитэ 25 сыллаах үбүлүүдээх тэрээһинигэр бары сылларга үөрэммит оҕолорбутун үөрөкөтө, ырыа-үнкүү аргыстаах «Выпускниктар бааллар!» дьоро киһэбитигэр кэлэргитин күүтэбит.

С.З. БУРНАШЕВА,
Хамаҕаттатааҕы оҕо искусствотын оскуолатын директора

(Төлбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

Учуутал – уус чулуута

Учуутал буоларгар үөрэспит, идэҕэ уһуйбут дьонун үтүө өрүттэрин ылынар, өйгөр-санааҕар кинилэр сабыдыаллара мэлдьи баар буолар эбит. Эн тугу ситиспитин кинилэр көмөлөрүнэн оһоһуллар. Учуутал – олоһун суолун тэлэр, сырдыкка угуйар, үрдүккэ кынаттыыр дьонун идэлээх киһи.

Хас биридди учуутал олоххо тутуһар сүрүн тускуллаах буолар. Мин бүгүн кэпсири киһим «Нет плохих детей, есть разные дети» диэн этиини үлэтин тосхоло оһостон, үгүс үтүө ычачы үөрэтэн-такайан күн бүгүнгүөнгө диэри айар умсулдан үөһүгэр сылдьар. Кириллина Светлана Васильевна – гимназия опыттаах, киэн билиилээх-көрүүлээх учууталларыттан бириддэстэрэ. Кини ураты дьобурдааҕын, дьиннээх учуутал буоларын туһунта – биир идэлээхтерин, үөрэнээччилэрин билиинитэ, бар дьонун махтала. Ол курдук, Светлана Васильевна – «Россия бастын учуутала» Грант кыайылааҕа, «Саха-Азия оҕолоро» фонд сти-

КИЭН ТУТТА ЭТЭБИТ: «БИҢИГИ УЧУУТАЛЫБЫТ!»

пендиата, Саха Республикатын үөрэбин туйгуна, Россия уопсай үөрэхтэһинин Бочуоттаах үлэһитэ, «Учитель изящной словесности» диэн анал бэлиэлээх.

Дьыэ - акылаатынан. Хаһаайын – тэлгэһэтинэн. Үөрэҕири – учууталынан. Бөҕө – таҕа акылааты түһүрдэххэ дьыэ үйэлээх буолар. Ол тэнэ Светлана Васильевна гимназия бөҕө, туруктаах акылаатын оһоруста диэтэхпитинэ сыспашпыт буолуо. Оскуолабыт научнай-чинчийэр үлэтин атаҕар туруорсубут, салгыи сайдарыгар олук уурсубут учуутал – Светлана Васильевна. Кини солообут суолун батыһан гимназия үөрэнээччилэрэ Саха сири, Россия, аан дойду таһымнаах научнай тэрээһиннэргэ ситиһилээхтик кытталлар, оттон учууталлар идэлэрин таһыма бигэ научнай төрүөттээх буолла.

Светлана Васильевна учуутал идэтин толору баһылаабыт киһи. Кини хас биридди тыла, хамсаныыта ис хоһоонноох, суолталаах. Светлана Васильевна уроктарыгар оҕо билиини эрэ ылар буолбатах, киһи быһыытынан сайдар. Учуутал бэйэтэ эрэ сатаан туттар ньымалардаах буолан, оҕо дьобурун, кыаһын бары өттүнэн арыйар. Кэксэ сыл Светлана Васильевна «Тинейджер» диэн куруһуогу салайда. Бу куруһуокка оҕолор хаһыат таһаарыы ымпыгар-чымпыгар үөрэнэллэр, ыстатыйа, иһитиннэри, бэлиэтэһин суруйарга хоһоллор, айымньылаах үлэбэ ылсаллар. «Тинейджер» хаһыат тахсарын үгүс киһи кэтэһэр, сэнээрэн ааҕар. Светлана Васи-

льевна куруук саҕаны көрдүүр, сонуну сэнээрэр, ол да иһин үлэтэ түмүктээх.

Светлана Васильевна сайдыбыт хаамытын кытта тэннэ хардыылаан, биир идэлээхтериттэн инники күөнгэ сылдьар учуутал эбит диэн санааҕа кэлэбин. Аныгы технологиялары биир бастакынан баһылаан, урогар, үөрэх кабинетыгар ИКТ тэрили табыгастаахтык туттар. Электроннай презентацияттан саҕалаан пособиетыгар тийэ оһорон, ИКТ кыаһын толору туһанар, оҕо толкуйун сайыннарар. Үлэтин оупутун улуустааҕы, республикатааҕы педагогическай аабыларга, педагогическай дьарбаҥкаларга, семинардарга, конференцияларга ситиһилээхтик тарҕатар. Светлана Васильевна аата-суола үөрэх эйгэтигэр биллэр. Кини нуучча тылын үөрэбин кинигэтин автордарыттан бириддэстэрэ. Сыралаах үлэ түмүгэр учууталга, үөрэнээччигэ табыгастаах учебник оһоһулан, үөрэх хаамытыгар төһүү күүс буолара саарбаҕа суох.

Светлана Васильевна - оҕо аймах кутун-сүрүн тутар, туспа суоллаах-иистээх кылаас салайааччыта. Учуутал идэтин утумнаан үгүс үөрэнээччигэ үөрэх эйгэтин төһүү үлэһиттэрэ буоллулар, иитэр-такайар үлэбэ ылсан күргүмнээхтик үлэли-хамсыы сылдьаллар. Холобур, Находкин В.В., психолог, ХИФУ физкультура уонна спорт институтун преподаватель, Сидорова М.П., нуучча тылын уонна литературатын учуутала, гимназия директорын научнай үлэбэ

солбуйааччы, Поротова В.С., начальнай кылаас учуутала, 2006 с. бастын кылаас салайааччыта уонна да атыттар. Оттон быйыл сэттэ сыл үбөбүдээн салайбыт 11 «а» кылааһа куорсун анньынан гимназиятан араарсар сыллара. Светлана Васильевна кылааһын оҕолорун хас биридди-лэрэ туох уратылааҕын, туохха дьобурдааҕын эндэспэккэ билэр, ийэ тэнэ кинилэр тустарыгар кыһаллар, өйүүр. Ол курдук, кини салайар кылааһын оҕолоро үөрэххэ да, общественной да үлэбэ, бары эйгэбэ барытыгар ситиһилээхтэр, көхтөөхтөр.

Светлана Васильевна баай билиитин, олоххо оупутун чөкөтөн иһэр уратылаах. Үлэтин былааннаахтык, кэскиллээхтик тэринэр. Кини ылыбыта ыллыктаах, туппуга толкуйдаах, булбуга боччумнаах. Ол курдук, 2008 сыллаахха гимназия коллектива биир санаан Светлана Васильевнаны профком председателинан талбыта. «Бу сылтан саҕалаан үлэбит-хамнаспыт сэргэхсийдэ, бары биир санаанан салайтаран көхпүт үрдээтэ», - диэн учууталлар, үлэһиттэр бары билинэллэр. Светлана Васильевна көбүлээн сыл аайы культурнай-чэбдигирдэр фестивал тэрийэн ытыты үтүө үгэскэ кэбулуйда. 2008-2009 үөрэх дьылыгар гимназия профкома республикаҕа бастын үлэлээх холбоһук буолбуга, 2011 с. Светлана Васильевна «Бастын профсоюзнай лидер» республиканскый конкурса бастаабыта.

Светлана Васильевна - иллээх дьыэ кэргэн ийэтэ, эбэ, истин дьүөгэ. Оҕолоро Аита, Ан-

дрей, Лариса олохторун суолун оһостон, үлэһит дьон буоллулар, талбыт идэлэринэн ситиһилээхтик үлэли-хамсыы сылдьаллар. Светлана Васильевна олоһун дьоборо, кэргэнэ Кириллин С.С. улууска, республикаҕа биллэр спортсмен, учуутал чулуута этэ. Дьылҕа хаан кытаанах ыһааҕынан Степан Степанович бу олохтон эрдэ туораабыта. Светлана Васильевна кэргэнин кэриэстээн «Эн миэхэ дьол кымын сүрэхпэр ыспытын» диэн актыылар хомуурунньугун таһаартарбыта. 2007 сылтан сабалаан Кириллин С.С. үтүө аатын үйэтигэр оскуола оҕолоругар үгэскэ кубулуйбут оҕуруу күрэхтэһинигин тэрийэн абыгар. Светлана Васильевна таптала, истин сыһыана, олоһу көрүүтэ үгүс киһиэхэ холобур буолар буолуохтаах.

Улууспун үөрэҕириитин сайдытыгар бэйэтин кылаатын киллэрсэн, Светлана Васильевна бүгүн даҕаны саҥа кэм, саҥа үйэ тыһынын тыһыннан үлэ үөһүгэр сылдьар, үөрэти саҥа көрүнгүөһүн олохтоһон дьаныардаахтык кыттар. Кини киһи холобур туттар, суолдьут сулус оһостор учуутала. Ол да иһин биһиги, биир идэлээхтэрэ, үөрэспит оҕолоро, гимназистар, төрөппүттэр Светлана Васильевна курдук дэгиттэр учууталлаахпыт диэн киэн туттабыт. Киэн тутта этэбит: «Биһиги учууталбыт кэрэни кэрэхсипэр, айар-тутар, Учууталлар учууталлара – Светлана Васильевна».

А.М. ПОПОВА,
Нам улуһун Н.С. Охлопков аатынан гимназиятын саха тылын уонна литературатын учуутала

(Төлбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

ТААСТААХХА ЫРЫА ДЬОРО КИЭНЭТЭ

Таастаах нэһилиэгэ искусство да, спорт да өттүгэр элбэх киэн туттар дьонноох.

Олор истэригэр олохтоох мелодистарбыт бааллар. Ол курдук, нэһилиэк Ытык кинитэ Келина Аграфена Степановна, олохтоох мелодистар Жиркова Полина Васильевна, Михайлова Софья Семеновна, Замаратская Наталья Егоровна буолаллар. Кинилэр айбыт ырыалара, хоһоонноро нэһилиэк иһигэр ытыгыллар тэрээһиннэргэ үгүстүк иһиллэллэр, олохтоохтор биһирэбиллэрин ылаллар.

Тохсунньу 25 күнүгэр биһиги нэһилиэкпитигэр олохтоох оскуолабыт саалатыгар биер сэргэх тэрээһин буолан ааста. Ол курдук, олохтоох мелодистар, ырыа куттаах Замаратская Наталья Егоровна 65 сааһын туолбутун уонна нэһилиэк Ытык кинитэ буолбутун бэлиэтиир «Ырыа алыбар уйдаран» диэн айар үлэтин дьоро киэһэтэ ытыгылына.

Наталья Егоровна нэһилиэккэ оҕо садыгар, олохтоох оскуола музыка учууталынан өр кэмнэ ситиһиилээхтик үлэлээбитэ. Элбэх оҕону талааннарын арыян ырыа, музыка кэрэ эйгэтигэр уһуйбута. 1992 с. оҕолорго «Улыбка» ансамбль тэрийбитэ, «Чуораанчык» ырыа куруһуугун үлэлэспитэ. Кини дьарыктаабыт оҕолоро нэһилиэккэ, улууска, республикаҕа ытыгыллар күрэхтэргэ үгүстүк ситиһиилээхтик кыттыбыттар. Ол курдук, «Юные таланты», «Полярная звезда», «Поет и танцует юность» уо.д.а.

Ааспыт сылга ыам ыйын 1 күнүгэр Наталья Егоровна көүлээһининэн оҕолорго «Эдэр талааннар» күрэх ытыгылыбыта. Күрэх сыала-соруга – оҕолору искусство кэрэ эйгэтигэр угууу, талааннарын сайыннарыы. Күрэххэ оҕолор саастарынан 3 бөлөххө араас уопсайа 30-ча оҕо кыттыыны ылбыта. Оҕолорбут ырыа, үңкүү, фольклор, уруһуй, декоративно-прикладной, авангарднай муода уонна кэпсэти жанрдарыгар бэйэлэрин талааннарын көрдөрбүттэрэ. Оҕолор биертэн биер үчүгэй, кэрэ нүөмэрдэри көрдөрөн дьон-сэргэ биһирэби-

лин ылбыттар.

Наталья Егоровна ыллыгыр талааннаах дьону түмэн, дьарыктаан нэһилиэк уус-уран самодеятельноһа сайдарыгар үгүс үлэни ыытар. Билигин даҕаны нэһилиэкпит уус-уран самодеятельноһын биер солбуллубат кыттыылааҕа уонна салайааччыта. Улууска сыллата ытыгыллар фестивалыга нэһилиэк хорун үрдүк таһымнаахтык бөлөмнүр.

Наталья Егоровна элбэх истинг-иһирэх ырыалар матыыштарын ааптара. Кини саха поэтарын хоһоонноругар киһи дууһатын, кутун тутар ырыалардаах. Ол курдук, Наталья Михалева – Сайа хоһоонугар «Уһугунна ньургунун», Х. Горюхов «Ырыа буолан», олохтоох ааптар Полина Жиркова хоһоонугар «Махтанабын» о.д.а. Наталья Егоровна нэһилиэк, улуус культурата сайдарыгар элбэх кылаатын киллэрситиб, үгүс сыратын биэрбит дьонтон биердэстэрэ буолар.

Дьоро киэһэ Наталья Егоровна үлэтин сөпкө сыаналанан Таастаах нэһилиэгин Ытык кинитэ үрдүк ааты иһэрдилэр. Нэһилиэкпит баһылыга Федотов Е.С. ону туоһулуур докумуону үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарда. Бу киэһэ Наталья Егоровна аатыгар элбэх махтал, эвэрдэ тыллара этилиннилэр, истинг, кэрэ ырыалар ылланнар. Чугас дьон, оҕолоро ыллан-туойан дьоро киэһэни киллэрдилэр. «Чэчир» сыннаалан кини коллектива (дир. Атласова Л.И., уус-уран сал. Гоголева А.В.) Культура сылынан эвэрдэлээн нэһилиэк уус-уран самодеятельноһын көхтөөх кыттааччыларыгар махтал суруктары уонна сэмэй бэлэхтэри туттардылар. Олохтоох библиотека «Ырыа алыбар уйдаран» диэн Наталья Егоровна ырыаларын хомуурунньугун бэчээттээн таһаарда. Хомуурунньукка Наталья Егоровна араас сылларга айбыт 20-чэ ырыата киирдэ.

Наталья Егоровна 4 оҕо амаарах ийэтэ, 8 сиэн эйбэс эбэтэ. Баҕарабыт киниэхэ оҕолорун, сиэннэрин тапталларыгар уйдаран уһундук, дьоллоохтук олороругар.

М. СИВЦЕВА, Таастаах

САНДАЛ СААС БЫРААҤЫННЫҔЫҔЫН КӨРҮСТҮБҮТ

И Хомустаах ветераннара улахан бырааһынныктыгар балаҕаммытыгар мустан, үөрөкөтө көрсөбүт, кэпсэтэн-ипсэтэн ахтылдаммытын таһаардыбыт. Кулун тутар 11 күнүгэр сааскы маннайгы бырааһынныкка 80-тан тахса буолан муһуннубут.

Ытык кырдыаһаппыт колхоз, совхоз саҕана сүөһү көрүүтүгэр үтүө суобастаахтык үлэлээбит Шестакова Домна Романовна 85, совхозка механизатор, уус Данилов Иннокентий Иннокентьевич үбүлүйдэринэн, потребкооперация 85 сылынан, нэһилиэккэ атыы-эргиэн ветераннарын Тихонова Александра Максимовна, Барашкова Ирина Николаевна эвэрдэлээтибит.

Бу бырааһынныктыгын олохтоох детсад коллектива сүрдээх истинник, сэргэхтик тэрийдэ. Коллектив үлэтин слайдана экранга көрдөрбүттэрэ сонун буолла. Кырачаан сиэннэрибит, хос сиэннэрибит детсатка дьонун баҕайытык үөрэнэ, дьарыктана, үңкүүлүү, ыллыы сылдылаларын көрөн улаханник астынныбыт, долгуйдубут.

Истинг эвэрдэлэр, ырыалар, тэтимнээх үңкүүлэр, аныгы уонна ааспыт сыллар муодаларын көрдөрүү быыстала суох ытыгыллан истэ. Араас көрдөөх

оонньуулары ытыгыллар. Тэтимнээх үңкүүлэригэр эдэр сааспытын санаан туран быллыгы үңкүүлэри - вальс, краковяк, паде-спань үңкүүлэстибит.

Бырааһынныктыгы настырыаннабытын ыңырыылаах ыалдыттарбыт Тараховскийдар өссө өрө көтөхтүлэр. Борис баянҕа ырыалары, үңкүүлэри тыаһатта. Феодосия Николаевна 60-с сылларга биһиги кулууптугэр үлэли сылдыбыт кэмнэрин санаан, бэйэтэ суруйбут ырыаларын бэлэхтэтэ.

Кырдыаһастарбыт Охлопкова Варвара Егоровна, Леонтьев Роман Романович, Константин Константин Николаевич, Кривошапкин Михаил Михайлович эвэрдэлэрин, ырыаларын иһиттибит.

Биһиги маннык бырааһынныктарынан эрэ мунурдаммаппыт. Нэһилиэк олоҕор биллэркөстөр көмөлөөх дьоммут, араас акцияларга, фестивалларга, марфоннарга, субуотунньуктарга, онтон да атын мероприятияларга көхтөөхтүк кыттыбыт. Мантан сайын туох улахан тэрээһиннэргэ кыттыыны ылыахтаахпыт бу да сырыыга торумнастыбыт. Кырдыары күүтэн, аһа-дойойо диэбэккэ ыччакпытыгар үтүө холобур буолар чөл олоҕу олоробут.

Е. НЕУСТРОЕВА, I Хомустаах

ЫТЫК-МААНЫ ЭБЭЛЭР

Аан дойду дьахталларын күнүн бэлиэтээн Хамаҕаттаҕа аҕа саастаах дьон Д.Д. Новгородов аатынан «Кэскил» балаҕанга кулун тутар 5 күнүгэр муһунна. Бу дьоро күн «Ытык-мааны эбэлэр» диэн куонкурс буолла. Манна 5 түөлбөттөн биридди эбэ кытына. Балаһыанна быһыытынан 65-тэригэр үөһэ саастаахтар бөлөмнөнэн кэлбиттэр: «Ары-Тииттэн» 84 саастаах Герой - ийэ Винокорова Татьяна Даниловна, «Кытылан» 25 сиэннээх, 18 хос сиэннээх Аргунова Елизавета Степановна, «Харды» түөлбөттөн сцена ветерана Местникова Раиса Афанасьевна, «Сайдамтан» сибээс ветерана Москвитина Клара Григорьевна, «Үрдэлтэн» эдэр кыттааччы Индеева Надежда Владимировна. Бэйэни билиһиннэриигэ эбэлэр кылгас кэпсээннэрин түөлбөлөрүн салайааччылары презентация онорон ситэрэн биэрдилэр.

Иккис түһүмэххэ эбэлэр сөбүлүүр астарын – күөрчэҕи ытыгыллар, отонноох, сугуннаах күөрчэҕинэн көрөөччүлэри күндүлэттилэр. Куонкурс үһүс көрүнгэ быа өрүүтэ буолла. Манна сатыыр дьарыктарын бэрт үөрүйэхтик, холку баҕайытык туттан араа-бараа бүтэрэн кэбистилэр. Салгы фольклор көрүнүттэн талааннарын кө-

рүү буолла. Раиса Афанасьевна, Елизавета Степановна сахалыы туйдулар, Татьяна Даниловна «Быттык-быттык Маарыйаны» ыллаата, үгэ кэпсээтэ, Надежда Владимировна чабырҕа аахта, Клара Григорьевна сиэнэ сахалыы ыллаата. Бу кэнниттэн дьобурдарын көрдөрдүлэр. Эбэлэр барахсаттар сатаабаттара суох: күрүчүөгүнэн байыы, тагас кырадаһыныттан иис, кылтан-сиэлтэн өрүү, оҕуруоттан килгэллэр, быысапка арааһа - барыта баар. Куонкурс киэһээнни былааччыны көрдөрүүнэн түмүктэнэ. Эбэлэр ис киирбэхтик үөрэн,

һаайыстыбатын бочуоттаах ветерана үрдүк аат бэлиэтин туттарда. Үбүлүйдээх саастарын туолбут Соловьева М.В., Соловьева М.Д., Гуляева Е.П. эвэрдэ туттулар. Бизэри «Барахсаана» түмсүү тэрийбэн ыттыта. Бырааһынныктыга тэрээһингэ музыка учуутала Заболоцкая Е.А., ветеран сэбиэтин председателэ Бурнашева Т.И., «Кэскил» балаҕан салайааччыта Новгородова О.И., «Тупсууна» дьахтар сүбэтигэр Кундайаана, Дьяконова М.П. көмөлөстүлэр.

М.Г. ВИНКОУРОВА, Хамаҕатта

СВЕТЛАНА КУДРИНА УМНУЛЛУБАТ

Сир ахсын дьикти талааннаах, айыллатан айдарыылаах дьон баар буолааччылар. Биер онук кининэн, Хамаҕатта олохтооҕо, Саха республикатын культуратын туйгуна, аатырбыт ырыаһыт, биллиилээх мелодист, дэгиттэр айар дьобурдаах Светлана Николаевна Кудрина буолар. Кини баара буоллар бу күнүгэр 65 сааһын туолдухтааҕа. «Түһүлгэ» сынналан кини тэрийиитинэн уонна табаарыстарын, аймактарын көмөлөрүнэн олунньу 18 күнүгэр төрөөбүт күнүгэр сөп түбэһиннэрин «Ахты күнүн» ытыгыллар.

Дьокуускайтан мелодистар Сойуустарыттан баянист – ырыаһыт, мелодист Степан Васильев кэлбит. Светлана Николаевна олоҕун илгэтин уонна айар үлэтин туһунан олохтоох мелодист Макарова Н.Г. сиили кэпсээтэ. Кэлбит дьоннор саха балаҕаныгар эргичи олорон эрэ сылаас чэй иһэ-иһэ бэртээхэй ахтыылары онордулар. Дьон-сэргэ санаалара көтөүллүбүт сүрдээх. Барыта 15 киһи ахтыы онордо, Светлана Николаевна ырыаларын ыллаатылар. Ахтыы онорооччулар кини улахан талааныгар сүгүрүйэллэрин биллэрдилэр, киһи быһыытынан аһара боростуой-

ун, дьонго-сэргэҕэ аламаҕай сыһыаннаабын, өрүүтүн үөрөкөтө сылдыарын чорботон бэлиэтээтилэр.

Бииргэ алтыспыт дьүөгэлэрэ, айар дьобурдаах ырыаһыттар Степанида Бурнашева, Надежда уонна Михаил Макаровтар, Любовь Иванова, Екатерина Саввинова, Антонина Харитонова, Катя Заболоцкая кизньник сырдатан олус үчүгэй ахтыылары онордулар уонна Светлана ырыаларын ыллаатылар.

Светлана Николаевна сылын аайы «Убаһа муммут» диэн сайылыкка тахсан сайылыгы үгэстээтэ. Бииргэ олорбут сайылыгы баялара Елизавета Аргунова, Анна Заровняева, Дмитрий Алексеев, Анна Стручкова бокунууһук велосипедынан сылдан сир астырыын, отоннуурун, хаптаҕастыгырын, тэллэйдирин көтөүллэн туран кэпсээтилэр. «Онтукаларын аҕалан биер да ылы матарбакка түнгээн кэбиһэрэтэ» диэтилэр. «Биирдэ Саха сирин аатырбыт ырыаһыттары Раиса Захарова, Марина Попова - Эдьий Марьяна, Нина Чигирева, Саарын уонна Анатолий Бурнашев Светаҕа анаан сайылыкка ыалдыгыты кэлэ сылдыбыттары. Хата, биһиги биллиилээх ырыаһыттары көрөн, ырыа истэн, астынан аҕай

хаалбыһпыт» диэн ахталлар.

Чугас дьонноро, ыкса ыаллара, балта Надежда Кудрина – Андюхова (Баргыһаан) кыһа Маша, ыаллара Анна Колесова, Клара Семенова Светлана Николаевна «ырыаһыт эрэ буолбатах этэ, олус бэркэ истээнэрэ, туох да истэн иннибэтэ» дииллэр. Кинигэни наһаа ааҕар. Ол да иһин буолуо, нууччалы да, сахалыы да кроссвордары олус таайара, дьону сөхтөрөрө.

Светлана Николаевна Кудрина туспа суоллаах-истээх улахан ырыаһыт-мелодист этэ. Ырыаһыт тылларын бэйэтэ суруйар. Өссө араас үгэни, хоһоону, көрдөөх кэпсээннэри, сценкалары суруйар. Кини айымньылары сценаҕа элбэхтик тахсытыттар. Светлана Николаевна нуруокка кизньник биллибитэ, сөбүлэспит уос номоҕор киирбит ырыаларынан буолаллар: «Табалар», «Суолга», «Эн эрэ», «Саары чаккылаах», «Ыллыах эрэ, Ылдыа», «Саамай, саамай», «Моттойо», «Настайа», «Ийбэ таптал», «Көрдөһөбүн» о.д.а.

Кинини таһара айар дииллэр. Орто дойдуга ким эрэ олус уһундук олорор, ким эрэ эрдэлээн барар. Светлана Николаевна билигин баара буоллар үгүһү айыа-тутуо хааллаҕа. С.Н. Кудринаҕа анаммыт ахтыы күнүн ырыаһыт-мелодист Макарова Н.Г. уонна библиотекар Корьякина М.С. бэркэ тэрийэн, салайан ытыгыллар.

Е. ФЕОФАНОВ, Хамаҕатта

Карл Маркс холкуоска сэрин уонна сэрин кэннинээҕи олох содулунан ситэ үөрөммэтэх, холкуоска төһүү үлэһит буолбут ыччат элбэх этэ. «Хатын-Арыы» диэн киинигэ суруллубутунан (автор Гаврильев Н.С.) 1947 с. холкуос хомсомуолун тэрилтэтигэр (сэж. Гаврильев Н.С.) учуокка 67 чилиэн турар эбит. Итиннэ эбии 1948 с. 20 ыччат кирибит. Хомсомуоллаахтар көүлээһиннэринэн холкуос бэрэссэдээтэлэ Неустроев Е.П. өйөөн 1947 с. тыа сиригэр ыччат күүһүнэн Саха сиригэр бастакы улахан кулууп тутулан үлэҥэ кирир. Эмиэ ыччат күүһүнэн 1948 с. Илгыч уота сандаар. Саҥа тутулуубут кулууп сэбиэдиһсийинэн Евсеев С.С. (Эльскэй) анаар. Сэрин бэтэрээнэ Винокуров К.В. уус-уран тэрийээччи курдук сылдыар, аркыастыры салайар. Бу кэмгэ самодеятельноска ордук көхтөөчтүк кытыгыттар: Пономарева Мария (Налла), Корякина Мария (Маттай), Макарова Мария, Лазерова Анастасия, Маркова Елизавета, Винокурова Ксения, Винокурова Александра, Гаврильева Ирина, Ядрихинская Декабрина, Чупрова Елена, Гаврильев Николай С., Решетников Иван, Дьяконов Василий, Сысолятин Егор, Марков Харлампий, Игнатьев Кирсан, Иванов Данил, Ядрихинский Иван, Муксунов Иван.

1950 с. «Нам оройуонун Карл Маркс аатынан холкуоһун ырыатын уонна үнүкүүтүн ансаамбыла» диэн ансаамбыл тэриллэбитэ. 1950 сылтан биир дойдулаахпыт, оччолорго мелодист дэнэр Захар Винокуров көмөлөһөн барбыта. 1950 с. өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн аан маҥнай уус-уран самодеятельноһун көрүүгэ бэлэмнээн барбыта. Нота грамотатын судургутун билиһиннэритэ, аркыастыры чопчулаабыта, хору, ырыалары үөрөспүтэ. Кэнсиэргэ кирибэт нууччалыы ырыалары эмиэ үөрэтэрэ.

Куоракка көрүү иннинэ киллэрбиттэрэ. Кэлбиттэри барыларын музей тэлгэхтигэр, хаптаһын сарайга тэриллэбит «Норуот хаһаайыстыбатын ситиһилэрин быыстапкатын» көрдөрөөрү мустулар. Кириэти кытта бэйэтэ быыстапка сирин аңарын ылар сиргэ үрдэти үрдүгэр улахан макет турар. Суругун аахпыһыт: «Перспективный план поселка к-за им. Карла Маркса Намского р-на» диэн эбит. Бөһүөлөкпит ити билигин Елена уонна Левин уулуссаларын быһа охсуһууларын мунугар кылбаа манган колонналардаах икки уулуссаны хаба турар улахан кулууптаах, уулуссаларын кытыгытынан күөх мастаах, кырааскалаах кырыһыналаах кыраһыабай дьиэлэрдээх. Хоту хатын чаранмыт ПКиО дьон суруктаах, кэри сырын анынан бортоуоха курдук уулаах, онно оччолор тураллар. Ыччат оччолорго улахан үөрэ-үзү суох буолар, «перспективнэй» диэни билбэттэрэ буолуо: «Ханна баар бөһүөлөк буолла?», «Көрбүт киһи», «Эчи, хаарыаны», «Ииньэ баран олорбут киһи» диэччилэр элбэхтэр этэ. Биһиги сүргэбит олус көтөүллүбүтэ, ити бөһүөлөккэ олоруохтаах курдук санаамыһыт. Кэлин санаатааха, мындыр салайааччыларбыт кэрэни кэрэхсээн олоһу сайыннардынар диэн итини онотторбуттар, көрдөттөрбүттэр эбит.

Көрүүгэ бастааммыт байаанынан бэлиэтэммит. Үчүгэй ырыалары радиокомитетка пластинкаҥа устубуттара. Захар «Кыталыктар кырдалларын» кварталынан Макарова Мария, Ядрихинская Декабрина, Иванов Данил, Марков Харлампий толорбуттарын элбэхтэ араадыһыанан биэрбиттэрэ. Өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн «Мааркыстар дуо!» диэн суон сурахпыт таргаммыта.

Аны 1954 сыл кулун тутар бүтэһигэр Москубаҥа тыа сирин уус-уран самодеятельноһун икки Бүтүн Арасыйына үрдүнэн көрүү буолуохтааҕа. Онон өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн икки көрүү кыһын буолар буолта. Онно биһиги ансаамбылбытын бастаатары Захар күүскэ туруммута. Бэйэтэ бэлэмни сылдыар кэнсиэрин

көрдөрөөрү уонна дьаһалтаны кытта сүбэлэһиннэрээри Совминтан Василий Протодяконовы-Кулантайы, саха тыйаатырын дириэктэрин Тарас Местниковы, балетмейстер Мария Жорницкаяны, композитор Грант Григорьяны таһаарбыта. Көхтөөх ыччакка тирэҕирбит холкуоспут бэрэссэдээтэлэ Кайгародов Баһылай Бөтүрүөбүһү кытта сүбэлэһэн бу кыс ортото куоракка буолар көрүүгэ, онто да суох үлэһит иили тийбэттин үрдүнэн ансаамбылы чөмүччү ытыар кыаллыбатынан сорболоорун көрүрэтэн, ол онугар оройуонтан эбэн бэлэмниир буолтара. Ииньэ тынан, оройуонтан хомуллан 7 киһи кэлбитэ, ол иһигэр Шестаков А.Ф. баара.

Куораттан тахсаннар Захар хору, ырыаны, аркыастыры Мария Жорницкая уонна Анна Торговкина сахалыы икки үнүкүүнү бэлэмнээбиттэрэ. Онон хор 31, Бырааһынньык үнүкүүтэ 16, Булчут үнүкүүтэ 8 кыттааччылаах буолтар. Кэнсиэрбитин саха тыйаатырыгар көрдөрдүбүт. Сааланы

кытыгыбыһыт. Түмүккэ РСФСР культуура тын министриэстибэтин (Зуева Г.М.) «За успешное участие в заключительном показе Всероссийского смотр сельской художественной самодеятельности в Москве» диэн грамотаны уонна радиолу бэлэх ылбыһыт.

Бу Карл Маркс ырыатын уонна үнүкүүтүн ансаамбыла Намна (өрөспүүбүлүкэҥэ да) культуура сайдыытыгар улахан өнгөлөөх. Оройуонмут холкуостарыгар барыларыгар чугас өттүгэр ат көлөнөн, ырааҕар массыннан кэнсиэринэн, сорофор дуобакка, саахымакка табаарыстыы көрсүһүлээх сылдыталаабыһыт. Биридэ отучча кыттааччылаах Уус-Алдан оройуонун барытын хабан гостуруоллаан сөхтөрөн турабыт. Онон оскуола оҥотун, билигин РСФСР норуотун артыһын Семен Оконешниковы илдьэ сылдыбыһыт. Олортон ордук Мотрена, Семен Оконешниковтар, Данил Уваровская, Константин Эверстов, Семен Терентьев, Роман Иванов,

Ытыгылыбыт ыччат фестивалын төрдүүннэрин лауреата. 1971 сылтан холкуос бөдөнсүйбүт М. Аммосов аатынан сохуос учаастага буолбута. Ансаамбыл аата тохтообута. Сыйыа аҕа көлүүнэни

МОСКУБАҔА – ХОЛКУОС ҮРҮҮҮТЭ

толору мустубут көрөөччү айхал бөҕө. Мария Жорницкая «Якутские танцы» диэн икки киинигэтигэр ити үнүкүүлэри маннай биһиги ансаамбылбыт үнүкүүлэбитин эппит этэ.

Аны Арасыйына көрүүтүгэр барар буоллубут. Бары бардакпытына холкуос олох эстэр. Онон үрдүкү салалта быһаарытынан хора суох уонна атын оройуоннартан бастын ырыаһыттарын кытта холбоһон Бырааһынньык үнүкүүтүн үнүкүүлөхтөөхтэр. Ииньэ тынан, тыйаатыр артыһына Петр Решетников салайааччылаах, Аматтан Николай Максимов, Федор Лобанов, Алексей Попов, Уус-Алдантан Николай Алексеев, тыйаатыр Христорфор Максимов, баянист Большев уонна хомусчут Лука Турнин, үс кыыс барыта 17 киһи буолан барбыһыт (биһигиттэн, Аппаһыттан, үнүкүүттэр: Г. Марков, В. Ядрихинская, Н. Винокуров, И. Винокуров, Н. Данилов, Удэйтэн П. Порогов, ырыаһыт Анна Седальцева), эмиэ эрдэ иллиттэрэ: улахан тыйаатырга «Руслан и Людмила» операҥа, Государство циркатиэҕэр, ЦДРИ-га (Центральный дом работников искусства) искусство маастардырын кэнсиэригэр сырытыннардыттар. Ити кэнниттэн ЦДРИ дьизитигэр кэлэтииттэри көрүү саҕаламмыта. Биһигини көрүүгэ «Бырааһынньык үнүкүүтэ» уһуллубута. Булчут үнүкүүтүн кытта Христорфор Максимов уонна Анна Седальцева ырыалара, Лука Турнин хомуска оонньоһуна түмүк көрдөрүүгэ хаалтара, онтон атыттар төннүбүттэрэ. Биһиги «Булчупут үнүкүүтүн» атын кэлэтииттэри кытта собуоттарга, баабырыкаларга кэнсиэрдээһингэ уонча күн илдьэ сылдыбыһыттар. Ол иһигэр колонналаах саалга, Киин комитиэт кулуубутгар кэнсиэргэ

Анастасия уонна Мария Сивцевалар чорбойоллор. Ансаамбыл маҥнай тэриллэбитин утаа самодеятельноһун маҥнай саҕалабыт аҕа табаарыстарыгар ордук көхтөөчтүк кытыгытыттар: Татьяна Осипова, Анна Дорофеева, Анастасия Иванова, Мария Дьяконова, Евдокия Рожина, Апрелья Алексеева (Горохова), Розалия Белолобская, Дмитрий Носков, Дмитрий Евсеев, Григорий Кривошапкин, Иван Алексеев. Кэлин эмиэ көхтөөчтүк: Мария Попова (Павлова), Анна Габышева, Галина Варламова (Винокурова), Александра Сивцева (Эверстова), Иван Игнатьев, Дмитрий Лыткин, Григорий Новгородов, Иннокентий Слепцов о.д. 1961 с. куорат 2-с оскуолатын бүтүрбүт оҕолор баҕа өттүлэринэн холкуоска үлэли тахсан самодеятельноска кытыгытынан барыттар, ордук үнүкүүгэ. Намна (К.Д.) саҥа ананан кэлбит балетмейстер Розалия Кириллова омур үнүкүүлэрин: Гопагы, Молдованскаяны үөрэтэлээбитэ. Саҥа оҕолортон ордук дьобурдаахтара Кардашевская Галия, Иванова Тамара, Жиркова Тася, Иванова Марфа, Готовцева Катя.

Кэлин күрэтэһии оройуоннар икки ардыларыгар буолбуттар биһигиттэн ырыаһыттар Анна Дорофеева, Анастасия Иванова, Дмитрий Носков, Григорий Кривошапкин, үнүкүүгэ Мария Мокрошупова кытта сылдыбыттар. Анастасия Иванованы, Анна Дорофееваны Шестаков А.Ф. агитбиргээдэтигэр ыҥыран илдьэ сылдыра. Ансаамбыла сылдыбыттар үгүстэрэ араас таһымнаах хайҕалынан бэлиэтэммиттэрэ. Ону таһынан ыччат фестивалыгар Дмитрий Лыткин, Анастасия Иванова дипломаннар, Анна Дорофеева түэттэ

эдэрдэр солбуйбуттара.

Дьон-сэргэ бары ситиһиитэ, олох сайдыыта барыта салалтаттан тутулуктаах. Холубур, биһиэхэ баҕа өттүнэн бэрэссэдээтэлинэн кэлбит биир дойдулаахпыт, юрист идэлээх, Аҕа дойдуну сэрмитигэр ньиэмэс уонна биһиги таангаларбыт Прохоровкаҕа кырыктаах кыргыһыларыгар рота хамаандырынан сылдьан кылымчү тыһынаах орпук Кайгародов Баһылай Бөтүрүөбүс кэлээт көхтөөх ыччакка тирэҕирбитэ. Киин сэрин саҕалаһабыттан бүтүөр дьэри сылдыбыт. Дойдугар капитан званилаах, икки Кыһыл Сулус, биер Аҕа дойдуну сэрмитин II ст. уордыаннаах эргиллибит. Култуура сүнгэн күүһүн билэр буолан ыччат көүүн өйөөбүтэ. Киин 1953-61 сс. салайбыта. Самодеятельноһун сэргэ физкультура уонна спорт уопастыбатын тэрийбитэ, көүлээбитэ, бэйэтэ күүстээх саахыматчыт. 1955 с. тыа сиригэр физкультураны уонна спорду сайыннарыга эбэһээтэлиһтибэ ылынан, ыгырыы таһааран, ону толорон 1956 сыл бэс ыйыгар «Колхозник» уопастыба Киин Советын Бочуотун грамотатын Москубаттан туттуптут. Ити барытын дьайытынан холкуоска үлэ көрдөрүүгө өрө тахсыбыта. Сүннүүнэн кэрэ кестүү сүнгэн күүһүн сөпкө тутуһан ити кыайылар кэллэхтэрэ эбэт. Дэлэҕэ 1957 с. бары өттүнэн үчүгэй көрдөрүүлээх биһиги холкуоспутун талан «Саха сир» Арасыйына сударыстыгыгар көңүл өттүнэн холбоспота 325 сыла» диэн ааттаммыт үөрүүлээх үбүлүүйү Саха сирин салалтата биһиэхэ ыгыта дуо... Онно Союз Верховнай Советын солбуйааччы бэрэссэдээтэ П.П. Лобанов, РСФСР Верховнай Советын солбуйааччы бэрэссэдээтэ Н.Н. Беспалов уонна РСФСР атын уобаластарыттан бэрэстэбиитэллэр, Саха АССР үрдүкү салалтата, оройуоннар дьаһалталара, үлэ дьоруойдара барыта отучча массыннан кэлбиттэрэ. Бырааһынньык ыччат туттут спортбылаһаака кытыгар, төһө да күһүн турдар ыһаах курдук барыта. Холкуоһун хомсомуолун сэжэрэтэринэн талыллаллаан ити үөһэ ахтылыгытыгары барыларын тэрийсибиһинэн киэн туттуох санаам кириртэ-лээн ылар эрэри, били 1950 с. быыстапкага көрбүт бөһүөлөгүм макета өйбүттэн тахсан, сүтэн биэрбэт дьайытынан буолуо, Бүлгүттээх сайылык бөх тоҕор сир буолбуттунан, культуура уонна сынныалан паарката буолуохтаах хаарыан хатын чаранмыт күрдүүлүбүтүттэн санаам тутһар. Мин ити халы-мааргы дьаһаллары мэнээх аһарбатаһым – утарыласпытым. Ону бу Култуура сылынан сэдиттэн кэрэни кэрэхсээбэттэрэ үөрэх буолаарай диэн билиһиннэриим.

Били маекка «Култуура уон-

на сынныалан паарката» диэн хатын чаранмыт хоту кырдалыгар биллиэтинэн-көстүбэтинэн ньиерий сайынгы сарайа тутулан үлэҕэ кирибит. Ол кэлин көтүллүбүтэ. Ыччат эрдэпитинэ тэрийэн бу ыһаахтырга ананан айыллыбыт курдук сиргэ икки сайын ыһаах ыһан турабыт. Дьэ, бу кэрэ сиргэ сохуос салалтата уопсай хотоннор тутарга 1980 с. уураах таһаарбыт. Ону утаран этэн көрбүпүн олох истибэтэх курдук буолаллар. Ыксаан 1981 сыл муус устар 5 күнүгэр мин бэлэмнээбит «Тулаһып эйгэ уонна эстетикэ киһи олоһор дьайыта» диэн лиэксийлээх, сыана бэтэрээннэрин кэнсиэрин бизчэрин оҥордум. Салалта барыта атын нэһиликэртэн кэлэн үлэлиир буоланнар, онон сылдыахтара суоҕа диэн сэрэхэдийэн биллэриим баарын үрдүнэн илибиһин ыгырыы суруйан биэртэ-лээбитим. Сылдыбатахтара, бары дьылээн хаалтара. Арай Нам селотугар олоор бэйэбит уолбут, Сэбиэспит бэрэссэдээтэ-лэ Парников Андрей Андреевич сылдыбыта. Биэчэргэ аатырбыт сыана бэтэрээннэрин кэнсиэрин көрөөрү саалаҕа баппат киһи кэлбитэ. Кэнсиэргэ ырыа, үнүкүү таһынан айылдыны айдьатыы, бөххө бүрүллүү дьайыты, сэтин көрдөрөр бэйэбит толкуйдаабыт сыангаларбыт көрдөрүллүбүттэрэ. Син биер хатын чарангы солоон улахан хотоннору, үлэһиттэр аһыыр, сынныанар, олоор дьылэлирин туттуттара. Олоор билигин өтөх буолан дьон хараһын аала тураллар. Оттон Хатын-Арыы нэһилиэтин киин селотун хатын чарана суох.

Аны 1984 с. Нам селотун бөүөн Бүлгүттээххэ тоҕон күрүөлүүр туһунан Райсовет уурааҕа тахсыбыт диэн буолла. Биһиги нэһилиэниэ мунһабын ыгыран мунһах тэрийдибит. Олохтоох Сэбиэт Райсовет бэрэссэдээтэлин, куораттан «Кыым» хаһыат кэрэспэндэни ыгырыт. Нэһилиэниэ Ытык сирдэрин көмүскэн элбэх киһи кэлбитэ, тыл эппиттэрэ. Түмүккэ, Райсовет бэрэссэдээтэлэ: «Мин уурааҕы соҕотуон таһаарбатаһым, уураах ылылан бүтэн турар, ол уларыбат», – диэн мас-таас курдук этэн кэбиһпитэ. Бу Бүлгүттээххэ хаһан да үктэммэтэх киһи. «Кыым» кэрэспэндэниэ Милан Афанасьев бу мунһах туһунан хаһыатыгар сийили суруйбут этэ. Маны истэн алын кылааска учуугалым Евдокия Дорофеевна миэхэ эрийэн хараастыбытын эппитэ. Ылыр Бүлгүттээх Марковтар олохторо буоллаҕа. Мин эмиэ хараастабын. Мин билэрбинэн, 4 ыал Марковтар олоорбуттара. Баҕар, өссө элбэхтэрэ буолуо, тэйиччи сыыр сирэйигэр дьабаара хаһан таһаарыт тимир саахтара баара. Кыра оҕо сылдьан онон оонһуур этибит. Бу сайылык Евдокия Дорофеевналаах олохторуттан, дьылэ-риттэн олох чугас. Кинилэр оҕо саастарыгар «Сытыган күөлгэ» аймахтарыгар бараары уонна үөлээннээхтэригэр сылдыаары, биэргэ төрөөбүттэрин Ылдыаны (Чаҕылданы), Мэхээлэни (Улахан Дорообону) кытта элбэхтик кэлбит-барыт сирдэрэ. Чаҕылдан «Аммосов колхозка», «Колхозтаах Хоноһой» диэн хоһооннуу суруйбут. Бу «Аммосов колхозка» диэн хоһоонутар Ф. Корнилов мелодия айыта 1927 с. Москубаҕа А. Скрябин 20 ырыалаах ырыаныгы таһаартарытыгар кирибит. Оттон бу «Холкуостаах Хоноһой» Умуоһан холкуос чилиэнэ, Бүлгүттээххэ олоор. Бу сайылык Ылыр Мааркаптар эрэ түөлбөлээн олоорбут сирдэрэ буолбатах. Бу Нам, Аппаһын селоларыттан үс нэһиликкэ (Искра, Салган, Таастаах) уонна Кэҥкэмэҕэ тэриллибит оҕо уһууаанын түөлбэтигэр тахсар аартык. Бу ыһырык кестүү ордук оҕо уйулаҕыгар охсуута улахан. Куһаҕан кестүү – куһаҕан олохтоох. Билигин «Бүлгүттээх сыбаалката» диэн ааттанар сир аһан иһэн ким эмэ, манна М.К. Аммосов, И.Е. Винокуров (Чиккэ), И.Д. Винокуров-Чаҕылдан ойуоккалыыр оҕо саастарыгар оонһообут сирдэрэ диэн сыана дуо?!

МААРКАП Дьарааһын

Чөл олох – олохпут түһэ

1960-с сылларга начальной кылаа-старга үөрэнэр эрдэххэ, „табахтаамаҥ, арыгыны иһимэн“ дьин ким да эппитин истибэт этим. Ийэлээх аҕам „уоттаах“ табахсыттар, 3-4 ыал дьукаахтаһан балаҕанга олодохпутуна „хоруна“ табахтыыллар этэ. Махорка, прибор, сэбирдэх табах көстүбөккэ эрэйдэнэллэрэ.

ТАБАҔЫ ТАРДЫМАН, СОКУОН БОБОР!

Онтон оскуолаҕа учууталлар хаһан эмэ „табахсыт оҕото табахсыт буолар“ дьин өйдөтөр үлэлэрэ быһыылааҕа. Табах буртутун ситэ-хото билбэттэр да эбитэ буолуо.

Сайылык оҕолоро сайын дьоммутуттан кистээн, уоран илдэн прибору, махорканы кумааһыга суулаан тардар этибит. Үһүс кылааһы бүтүрэн байан, сайылыкпыт элгээнин аттыгар байэбин кытта саастыгы Өлүөскэ дьин уоллуун прибору, махорканы хастыыны да тартыбыт. Өр буолбата, мэйибибэт эргийэн иккиэн охтон түстүбүт, кыайан турбаппыт. Өлүөскэ хотуолуурун быһыыгар „өлөр буоллубут“ дьибитин истэн, мин күөлгэ нэһилээ сыллан тийиэн, сытан эрэ, сүөһү курдук уулаатым уонна Өлүөскэни ыңырдым. Нэһилээ үнүөхтээн сыллан кэлэн эмий уулаата. Чочумча сытан баран, арыый сэргэхсийэн туран, аны испит уубутун төттөрү хотуолаан таһаардыбыт. Атах-

пыт нэһилээ уйар, кураанах хонууга өр сытан арыый буоллубут. Хас да күн аһан биэрбөккэ, сүрэхпитин-бырбытын эрийдэ. Өлүөскэ ийэтэ табахсыт, аҕата табахха чугаһаабат этэ. Ити кэмгэ 10-11 саастаах этибит. Онтон ыла табахсыт аатын ылбака кэллибит. Били арыгы-табах аргыстаах дииллэрини, хаһан эмэ оборон көрдөххө, ол куһаҕаны санаан, хотуолуох санаам кэлэр этэ.

Дьукаахтарым, ийэлээх аҕам табахтарын буруогун төһө да сөбүлээбэтэрин тулуйар этим. Аны тырахтарыстыы, суоппарды сылдьан табахсыттар ортолоругар сылдьабын. Онон, бу сааһыран олон өйдөөтөхпүнэ, „кини табахсыт этэ“ дьибэттэрэ буолуо. 10 сааспар табахтаабат ына эмтэммит эйиһин. Табах доруубуйаа охсорун-охсубатын билбэппинэн, туох да дьин субэлиир кыаһым суох. Онтон билгини табаҕы 18 саастарыгар диэри бобор, атыыланарын да хааччатыыр сокуоннар табыстылар.

Табахсыттар оҕолоро табахтаабат буолуохтарын сөп эбит диригит буолуо, онтон билгини учууталлар табаҕы утары методикаларын хайдаһын билбэппин. Оччолорго, оҕо сааспар „табахсыт оҕото табахсыт буолар“ диір учууталлартан өһүргэнэ санаабытым буолуо дуо?

К. ЕРЕМЕЕВ, I Хомустаах

РАСПОРЯЖЕНИЕ

19.03.2014 № 541-р с. Намцы

О разрешении проезда

автотранспортных средств с грузоподъемностью до 30 тонн (тридцать) через р. Лена по ледовой переправе с. Фрунзе-с. Хатырык

На основании акта проверки толщины льда ледовой переправы по маршруту с. Фрунзе-с. Хатырык, распоряжаюсь:

Разрешить проезд автотранспортных средств с массой до 30 тонн с 5 марта 2014 г. через р. Лена по ледовой переправе с. Фрунзе-с. Хатырык наименьшая толщина льда составляет 80 см, максимальная толщина льда составляет 110 см.

Главе МО «Кобяковский наслег» (Новоивиды К.Н.), генеральному директору ООО «Быйан» (Окороков Р.Е.) вести постоянный контроль за технико-эксплуатационным состоянием ледовой переправы.

Рекомендовать начальнику ОГАИ ММО МВД РФ «Намский» (Петров Н.А.) вести постоянный контроль безопасности дорожного движения по ледовой переправе.

Данное распоряжение опубликовать в редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.) и в официальном сайте МО «Намский улус».

Контроль исполнения данного распоряжения возложить на управляющего делами администрации Степанова Н.Н.

Глава улуса А. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ

17.03.2014 № 502-р с. Намцы

О проведении регионального

телевизионного конкурса «Полярная звезда» посвященное к Году культуры России и к Году Арктики в РС(Я)

В целях проведения 22, 23, 24 марта 2014 г. в с. Кысыл-Сыр, регионального телевизионного конкурса «Полярная звезда», посвященного к Году культуры России и к Году культуры в РС(Я) на высоком организационном уровне, распоряжаюсь:

1. Создать улусную комиссию по проведению мероприятия в следующем составе:

– Новиков И.С., начальник МБУ «Управление культуры и духовного развития» МО «Намский улус», председатель;

– Бурцева Е.Н., специалист МБУ «Управление культуры и духовного развития» МО «Намский улус», заместитель председателя.

Члены:

Жирков В.Г. – глава МО «Хомустахский 1 наслег»;

Протопопов О.Н. – начальник МКУ «Управление образования МО «Намский улус»;

Новгородова А.Н. – директор МБУ «ЦД Алгыс»;

Софронова М.Р. – директор МБУ «МЦБС им. Н. Рыкунова»;

Афанасьев А.С. – директор МБОУ ДОД «Намская ДШИ им. З.П. Винокурова»;

Касьянов В.Г. – редактор-директор улусной газеты «Энсиэли»;

Шишкин Г.П. – директор филиала НВК «Саха».

2. Организационной комиссии (Нови-

ков И.С.) утвердить план мероприятия.

3. Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на начальника МБУ «Управление культуры и духовного развития» МО «Намский улус» Новикова И.С.

Глава улуса А. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ

19.03.2014 № 534-р с. Намцы

Об утверждении тарифов на перевозку пассажиров ООО «Айан-Транс» на 2014 год

В соответствии с Законом Республики Саха (Якутия) от 05 июня 2005 г. 246 № 499-III «О наделении органов местного самоуправления в Республике Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями» по государственному регулированию цен (тарифов), распоряжаюсь:

Утвердить тарифы на перевозку пассажиров по внутриулусным маршрутам согласно приложению к настоящему распоряжению.

Руководителю ООО «Айан-Транс» руководствоваться данным распоряжением.

Опубликовать данное распоряжение в средствах массовой информации.

Контроль за исполнением настоящего распоряжения возложить на заместителя главы улуса по экономике и финансам Шарарову Л.И.

Глава А. Атласов

ПРИЛОЖЕНИЕ

к распоряжению Главы МО «Намский улус» 19.03.2014 № 534-р

ТАРИФЫ

на внутриулусную перевозку пассажиров ООО «Айан-Транс» на 2014 г.

Наименование маршрута	Расстояние км	Т а р и ф руб.
Рейс № 111		
1 Намцы – СХТ	2	15
2 Намцы – СХХ	1,5	15
3 Намцы – Аппаны	5	18
4 Намцы – Кр. Деревня	8	20
5 Намцы – Бетюн	15	38
6 Намцы – Модут	25	50
7 Намцы – Хатырык	35	63
8 Намцы – Атамай	37	65
9 Намцы – Маймага	42	75

Наименование маршрута	Расстояние км	Т а р и ф руб.
Рейс № 106		
1 Намцы – Ленагаз	1	15
2 Намцы – Педколледж	2	15
3 Намцы – Дадар		15
4 Намцы – Хамагатта	7	20
5 Намцы – Никольск	15	38
6 Намцы – Партизан	20	43
7 Намцы – Хомустах	25	50
8 Намцы – Едейцы	40	78

Наименование маршрута	Расстояние км	Т а р и ф руб.
1 Намцы – Тюбя	75	150

РАСПОРЯЖЕНИЕ

18.03.2014 № 2.1-4-898

О проведении Всероссийского экологического субботника «Зеленая весна»

В соответствии письма Министерства жилищно-коммунального хозяйства и энергетики РС(Якутия) «О проведении Всероссийского экологического субботника «Зеленая весна» № 07-1339/01 от 04.03.2014 г.

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Объявить 26 апреля 2014 г. массовый субботник по санитарной очистке территории с. Намцы, благоустройству территорий: снос ветхих зданий, ремонт и реконструкции надворных туалетов, строительство и реконструкция заборов, тротуаров, палисадников.

2. Утвердить состав комиссии для координации и взаимодействию по вопросам организации и контролю проведения мероприятия по санитарной очистке:

* Федоров П.Л. – заместитель главы МО «Ленский наслег», председатель;

* Ядрихинский С.П. – заместитель главы МО «Ленский наслег», зам. председателя;

* Олесов К.А. – председатель наследного Совета депутатов, член;

* Павлов Т.И. – гл. специалист по юридическим вопросам;

* Олесова А.Е. – гл. специалист по социальным вопросам, член;

* Новгородов А.А. – землеустроитель, член;

* Семенова Н.Ф. – вед. специалист по работе с населением, член;

* Алексеев В.Н. – председатель общественной комиссии администрации, член;

* Винокурова С.В. – специалист по сельскому хозяйству;

* Рыкунова В.Н. – зам. редактора редакции газеты «Энсиэли», член (по согласованию).

3. Комиссии:

* Утвердить план-схему уборки территории с. Намцы;

* Организовать и обеспечить массовый выход населения на субботник по очистке прилегающих территорий.

4. УУО (Протопопов О.Н.) организовать массовый выход работников системы образования и привлечь на субботник учащихся 9, 10, 11 классов школ НСОШ № 1, НСОШ № 2, НУТ (по согласованию).

5. Наследному совету (Олесов К.А.) провести работу среди депутатов в организации массового участия населения на субботнике.

6. Автономное учреждение РС(Я) среднего профессионального образования «Намский педагогический колледж технологии и дизайн им. И.Е. Винокурова» (Ядреева Е.В.) организовать участие коллектива на субботнике и обеспечить массовый выход студентов.

7. ГБУ «ЦД им. А. Шестакова» (Колпашникова В.В.), ЦБ им. Н. Рыкунова (Софронова М.Р.), МАУ «ЦС Лидер», МАУ АРТ (Яковлев В.Е.) организовать участие работников в массовом субботнике.

8. Руководителям предприятий, организаций и учреждений независимо от форм собственности организовать участие работников на субботнике.

9. Руководителям предприятий, организаций и учреждений обеспечить работников орудием труда: грабли, лопаты, тары – мешки для сбора мусора.

10. Данное распоряжение опубликовать в улусной газете «Энсиэли».

11. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава А.Г. Новгородов

Администрация ГБУ РС(Я) «Намская центральная районная больница» сообщает населению об утверждении нормативов выдачи на 1 месяц дополни-

тельного детского питания детям до трех лет из малообеспеченных семей на 2014 г., согласно приказа МЗ РС(Я) № 01-07/168 от 04.02.2014 г.:

Для детей с 0 до 6 месяцев жизни, находящихся на искусственном вскармливании: сухие адаптированные мелочные смеси – 3 банки.

Для детей от 7 месяцев до 1 года жизни: сухие адаптированные молочные смеси – 3 банки; каши молочные растворимые в ассортименте – 3 коробки.

Для детей с 1 года до 3 лет: сухие адаптированные молочные смеси – 3 банки; каши молочные растворимые в ассортименте – 4 коробки.

Требования по порядку обеспечения детским питанием: постоянное фактическое проживание ребенка в Намском улусе; наличие справки из Управления социальной защиты Намского улуса, подтверждающая, что семья малообеспеченная; при случае если ребенок прибыл из другого улуса, справка с места убытия, о прекращении выдачи детского питания по адресу выбывания с указанием даты.

В данное время выдаются молочные смеси из остатка 2013 г. Электронные торги на детское питание за 2014 г. проводит централизованно Министерство здравоохранения РС(Я), поставка молочных смесей, каш в ассортименте ожидается в мае месяце.

Администрация ГБУ РС(Я) «Намская ЦРБ»

Улуустааҕы кэргэнниилэр дуэттарын конкурсун БАЛАҔЫАНҔАТА

Күрэх буолар күнэ-дьыла: Кулун тутар 30 күнэ, 2014 сыл. Күнүс 15 чаастан. Регистрация 14 чаастан саҕаланар.

Тэрийээчи: Бөтүг нэһилиэгэ, «Айылгы» сынналан киинэ, «Бөтүг нэһилиэгэ» муниципальная тэрилли.

Буолар сирэ: Бөтүг нэһилиэгэ, «Айылгы» сынналан киинэ.

Күрэх сыала-соруга:

– Талааннары арыыйы;

– Кэргэнниилэр дуэттарын киэҥ эйгэҕэ таһаары;

– Дьиз кэргэнгэ чөл олоҕу пропагандалааһын.

Кыттааччылар:

– конкурска сааһыттан тутулуга суох дьиз кэргэн кыттыыны ыллаар;

– сайаапкаларытын Бөтүг нэһилиэгин «Айылгы» сынналан киинигэр кулун тутар 27 күнүгэр дылы биэриг (тел. 23-5-42).

Усунуос: хас биридии дуэттан 1000 солк.

Усулуобуйата, ытыгы бэрээдэгэ:

– Ырыа ханнык баҕарар темаҕа ыллалар, нууччалыы, сахалыы тылынан толорулуон сөп;

– Толоруллар 2 ырыа;

– Ханнык баҕарар доҕуһуол көңүллэнэр;

– Ырыаҕа подтанцовка көңүллэнэр.

Дьүүлүүр сүбэ көрөр:

– Ырыа ис хоһоонун арыыйы;

– Ырыаны толоруу маастарыстыбата. Наҕараадалааһын:

– Гран-при;

– 1, 2, 3 степеннээх лауреаттар;

– 1, 2, 3 степеннээх дипломаннар;

– көрөөччү биһирэбилэ.

Гран-при бириинэ: ЖК телевизор.

САХАБАЗАЛЪТ
завод базальтовых материалов

НОВАЯ ВЕСНА С «САХАБАЗАЛЪТОМ»!
Вниманию якутян!

«Завод базальтовых материалов» проводит с 15 февраля по 15 апреля 2014 года в период зимних дорог **«Весеннюю акцию»!**

Для частного сектора, для крестьянских хозяйств в новом году «Сахабазальт» выпускает новый продукт по доступным ценам:

ПП-60 – 3 600 рублей
ПЖ-100 – 5 500 рублей!
А также снижение цен на плиты:
П-75 – 3 800 рублей,
П-125 – 5 700 рублей!

Заклочая договора на сумму свыше 132 тыс. рублей до 15 апреля 2014 г. Вы можете получить:

- **БОЛЬШОЙ ПРИЗ** - на сумму 132 тыс. рублей!
- **СУПЕРПРИЗ** - домокомплект благоустроенного базальтового дома (от базальтовых плит, пиломатериалов до окон и дверей) площадью 54 кв.м. стоимостью 840 тыс. рублей!

ЗВОНИТЕ, УЧАСТВУЙТЕ, ВЫИГРЫВАЙТЕ!

г. Якутск, ул. Орджоникидзе 36/1 (LG Саха-центр), офис 408, тел.: 40-39-20, 40-22-22
г. Якутск, ул. 50 лет Советской Армии, 53/1, тел.: 44-91-94
г. Покровск, ул. Заводская, 1, тел.: 8 (41144) 44-042

*Данная акция не является стимулирующей лотереей, на нее не распространяются требования Федерального закона РФ №138-ФЗ от 11.11.2003 г. «О лотереях» и направлять уведомление в уполномоченный государственный орган не требуется.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
18.03.2014 № 2.1-4-899 с. Намцы
О проведении месячников санитарной очистки и благоустройства на территории МО «Ленский наслег», приуроченная к проведению VI Спортивных Игр народов Республики Саха (Якутия)-2014 г.

В соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 г. № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в РФ», в целях выполнения требований Федеральных законов от 30.03.1999 г. № 52-ФЗ «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» и от 24.06.1998 г. № 89-ФЗ «Об отходах производства и потребления», от 10.01.2002 г. № 7-ФЗ «Об охране окружающей среды», согласно Распоряжения Правительства РС(Я) от 20.02.2014 г. № 137 «О плане мероприятий по подготовке и проведению в 2014 г. мероприятий VI Спортивных Игр народов Республики Саха (Якутия) в с. Намцы,

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Объявить санитарный двухмесячник по санитарной очистке территории МО «Ленский наслег» с 15 марта по 15 мая 2014 г.

1.1. Первый этап.

С 15 марта по 30 апреля 2014 г. – двухмесячник по санитарной очистке территорий населенных пунктов Намского улуса:

– вывоз зимних накоплений, снега, упорядочение полигонов (свалок), упорядочение территорий МКД, установка единых мусоросборников на ТБО, септиков для ЖБО, установка летних помойниц, надворных туалетов, озеленение (посадка цветов), снос ветхих зданий.

1.2. Второй этап.

С 1 мая по 30 июня 2014 г. двухмесячник по санитарной очистке и благоустройству территорий: – работа по санитарной очистке, благоустройству территорий: снос ветхих зданий, ремонт и реконструкция надворных туалетов, строительство и реконструкция заборов, тротуаров, палисадников. Проведение акарицидных, дезинсекционных и дезинфекционных мероприятий. Очистка водоохраных зон, зон санитарной охраны источников хозяйственно-питьевого водоснабжения.

2. Утвердить состав комиссии для координации и взаимодействию по вопросам организации и контролю проведения мероприятий по санитарной очистке:

- * Федоров П.Л. – заместитель главы МО «Ленский наслег», председатель;
  - * Ядрихинский С.П. – заместитель главы МО «Ленский наслег», зам. председателя;
  - * Колесов К.А. – председатель наслежного Совета депутатов, член;
  - * Дураева М.И. – гл. специалист по экономике, финансам и предпринимательству, член;
  - * Павлов Т.И. – гл. специалист по юридическим вопросам;
  - * Олесова А.Е. – гл. специалист по социальным вопросам, член;
  - * Новгородов А.А. – землеустроитель, член;
  - * Семенова Н.Ф. – вед. специалист по работе с населением, член;
  - * Кокарев С.Г. – руководитель ТОС, член;
  - * Алексеев В.Н. – председатель общественной комиссии администрации, член;
  - * Винокурова С.В. – специалист по сельскому хозяйству;
  - * Рыкунова В.Н. – зам. редактора редакции газеты «Энсиэли» (по согласованию).
3. Комиссии (Федоров П.Л.):
- * Утвердить план-схему планово-регулярной и заявочной системы очистки территории МО «Ленский наслег»;
  - * Ежедневно проводить рейды по контролю за проведением саночистки, уделить особое внимание частному сектору, усилить требования по содержанию дворов и прилегающих территорий;
  - * Усилить работу по охране источников хозяйственно-питьевого водоснабжения;
  - * Провести рейдовые проверки хода санитарной

очистки, содержания территорий организаций, учреждений и предприятий, находящихся на территории МО «Ленский наслег»;

* Составлять акты по выявленным нарушениям и передавать материалы в административную комиссию МО «Намский улус»;

* Заслушать отчеты руководителей групп комиссии по VI Спортивным Играм народов Республики Саха (Якутия), руководителей предприятий и организаций о ходе санитарной очистки 2 раза в месяц;

* Обеспечить очистку водоохраных зон, зон санитарной охраны источников хозяйственно-питьевого водоснабжения.

4. Специалисту по сельскому хозяйству Винокуровой С.В., совместно с Управлением ветеринарии:

* Принять организационные меры по упорядочению содержания собак и кошек на территории МО «Ленский наслег», при необходимости проводить мероприятия по отлову в соответствии с Постановлением Правительства РС(Я) от 31 мая 2004 г. № 243 «О правилах содержания собак, кошек и экзотических животных на территории Республики Саха (Якутия);

* Усилить надзор за санитарным содержанием территорий частных коровников;

* Усилить санитарно-просветительскую работу среди населения по содержанию собак и кошек.

5. Директору МАУ «АРТ МО «Ленский наслег» Яковлеву В.Е.:

* Обеспечить мероприятия по уборке и вывоза снега с улиц, обочин, водоотводных каналов в срок до 15 апреля 2014 г.;

* Провести мероприятия по соблюдению требований санитарного законодательства к устройству и содержанию полигонов;

* Установить контроль по упорядочению эксплуатации свалки.

6. Рекомендовать руководителям ТОС, микрорайонов:

* Организовать проведение санитарного двухмесячника на территориях микрорайонов;

* Утвердить планы-схемы планово-регулярной и заявочной системы очистки населенного пункта;

* Провести рейдовые проверки хода санитарной очистки, содержания территорий микрорайонов наслега.

7. Всем руководителям организаций, предприятий и учреждений, независимо от форм собственности, находящихся на территории МО «Ленский наслег»:

* Организовать и закончить вывозку зимних нечистот до 1 апреля 2014 г.;

* Проводить еженедельные субботники по уборке прикреплённых территорий с немедленным вывозом убранных мусора и снега;

* Место складирования вывоза снега – полигон ТБО (свалка), находящееся по ул. Салбанская;

* Проводить собственными силами своих коллективов регулярную уборку, очистку закрепленной территории, проведение работ по благоустройству, в том числе по ограждению территории, реконструкции и строительству подъездных дорог, тротуаров, посадки цветов, кустарников и деревьев;

* Закончить вывозку зимних нечистот в срок до 1 апреля 2014 г.

8. Главному специалисту по юридическим вопросам Павлову Т.И.:

* Обеспечить муниципальный контроль реализации административных мер, предусмотренных Кодексом об административных правонарушениях Республики Саха (Якутия).

9. Заместителю редактора улусной газеты «Энсиэли» Рыкуновой В.Н. обеспечить широкое освещение в средствах массовой информации о ходе проведения санитарного двухмесячника.

10. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава МО «Ленский наслег» А.Г. Новгородов

Администрация муниципального образования «Намский улус» объявляет конкурс на замещение вакантной должности специалиста управления капитального строительства и архитектуры.

Требования кандидатурам:

- высшее профессиональное образование, соответствующее направлению деятельности;
- без предъявления требований к стажу;
- квалификационные требования к профессиональным знаниям и навыкам, необходимым для исполнения должностных обязанностей, в соответствии с п. 4 ст. 6 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальной службе в Республике Саха (Якутия)»;
- наличие профессиональных знаний и навыков работы с информацией: излагать, обсуждать и действенно отстаивать мнение в формальной и устной форме, слушать и аналитически принимать письменную информацию, искать, получать, систематизировать, письменно оформлять и использовать информацию из

устных, печатных и электронных источников;

– коммуникабельность, инициативность;

– навыки работы с персональным компьютером и иными организационно-техническими средствами, необходимыми для эффективной оперативной работы;

– владение программами, MS Office (Word, Excel), Интернет;

– знание законодательства Российской Федерации и Республики Саха (Якутия), опыт его практического применения.

Для участия в конкурсе представляются следующие документы, заверенные в установленном порядке:

Личное заявление на имя главы МО «Намский улус».

Собственноручно заполненная и подписанная гражданином РФ анкета установленной формы (форма анкеты утверждена распоряжением Правительства РФ от 26.05.2005 № 667-р) с приложением двух фото размером 3,5x4,5 см.

Копия паспорта и копии свидетельства о государственной регистрации актов гражданского состояния.

Копия трудовой книжки.

Копии документов о профессиональном образовании, профессиональной переподготовке, повышении квалификации, стажировке, присвоении ученой степени, ученого звания с вкладом (если таковые имеются).

Копии документов воинского учета (для военнообязанных и лиц, подлежащих призыву на военную службу).

Сведения о доходах, имуществе и обязательствах имущественного характера (формы утверждены Указом Президента РФ от 18.05.2009 № 559).

Справка из налогового органа о том, что данное лицо не занимается предпринимательской деятельностью.

Копия страхового свидетельства обязательного пенсионного страхования (СНИЛС).

Копия свидетельства о постановке на учет в налоговом органе физического лица по месту жительства на территории РФ (ИНН).

Медицинское заключение установленной формы об отсутствии у гражданина заболевания, препятствующего поступле-

ЫҤҮРЭХ ТЫҤҤҤҤҤ

Таптыыр эдьийбитин **ЕВДОКИЯ ЕГОРОВНАНЫ** 60 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүнэн ис сүрэхтэн истинник эбэрдэлибит! Эн истин сыһыанын, үгүс кыһамнын, үтүө сүбэн иһин махтанабыт. Баҕарабыт доруобуйаны, уһун үйэни, этэнгэ дьоллоохтук сырыт диэн алгыбыт.

Эрэли кытта Любовь Игнатьевна, Айта Петрова, Босикова Галина Галиновна

Убаастабыллаах **НИКОЛАЙ ИГНАТЬЕВИЧ**, Эйигин 70 сааскын туолбут үбүлүөйүнэн ис сүрэхтэн эбэрдэлибит!

Баҕарабыт доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үчүгэи, ыары ыалласпатын, кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин тапталларыгар уйдаран этэнгэ олох, уһун үйэлэн диэн алгыбыт!

Эбэрдэни кытта Хатырыктан Винокуровтар

Күндү бииргэ алтыһан үлэлиир ытыктабыллаах коллегалар-бытын, РФ доруобуйатын харыстабылын туйгунун, тубдиспансер сэбиэдиссэин **СОЛОВЬЕВА НАТАЛЬЯ НИКОЛАЕВНАНЫ** 55, доруобуйа харыстабылын ветеранын **РОЖИНА ТАМАРА АЛЕКСЕЕВНАНЫ** 65, билигин сынньаланга олорор **КОРЯКИНА ГАЛИНА НИКОЛАЕВНАНЫ** 65 саастарын туолбуттарынан истин эбэрдэбитин тиэрдэбит!

Эһиги эмчит идэтин талан, ыарыһахтарга үтүө санаабытын, кыахытын, билиигитин өр сылларга анаан кэллигит, бар дьон махталын ылабыт. Эһиги түбүктээх, сыралаах, эппиэтнэстээх үлэтигин өйдүүбүт уонна сыаналыбыт. Убаастыыр коллегаларбытыгар баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, уостубат уйгуну, быстыбат быйагы. Өр сылларга чугас дьонугут ортотугар үлэлии-хамсыы, күлэ-үөрэ, чэгийэн-чэбдик сылдьын!

Тубдиспансер коллектива, ветераннарын сэбиэтэ

Күндү ЕВДОКИЯ ЕГОРОВНА!

Өрөгөйдөөх үбүлүөйүн күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Кырдыы кыттыспатын, ыары ыалласпатын, дьол-соргу тосхойдун, амарах сүрэхтин сылааһа намыраабатын, баҕа санаан барыта туоллун. Инникитин даҕаны Ийиэхситин эңэрдэстин, Айыһытын аргыстаһын, аал уотун алгыстаах умайдын, алаһа дьиэн аана атаскар-доҕоргор аһаҕас буола турдун, куруутун кэрэ кэпсээнгинэн, үтүө сыһыангынан, сэргэх сэнэнгинэн аймах-билэ дьонугун үөрдэ-көтүтэ сырыт. Эйигин уруйдуубут! Эйигин таптыбыт!

Эбэрдэни кытта администрация, библиотека кыргытара

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, Саха республикатын тыатын хаһаайыстыбатын туйгунун, үлэ ветеранын, Бөтүг нэһилиэтин олохтообун **ГРИГОРИЙ ГРИГОРЬЕВИЧ УВАРОВСКАЙЫ** 55 сааскын туолбут олохун кэрэ-бэлиэ түгэнинэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт саха алмааһыны кытаанах доруобуйаны, кырдыары билиммэт күүстээх санааны, уһун дьоллоох олоху. Ыра санаан, толкуйдаабыт үлөҥ-хамнаһын барыта туоллун. Биһиги туспутугар аһаабат кыһамнын, эйэбэс сыһыанын, болҕомтон, өйбүл-тирэх буоларын иһин барҕа махталытын тиэрдэбит. Кэлэр кэмгин кэрэни эрэ кэрэхэлээтин, уһун олохун дьолу эрэ тосхойдун.

Эбэрдэни кытта кэргэнин Татьяна Владимировна, оҕолорун, сиэннэрин

Бөтүг нэһилиэгин олохтооҕо, улахан эйэлээх дьэ кэргэн аҕа баһылыга, убаастыыр күтүөһүтүн **УВАРОВСКАЙ ГРИГОРИЙ ГРИГОРЬЕВИЧ** үбүлүөйдээх үтүө күнүнэн аймах-билэ дьоно эйэбэс эбэрдэбитин тиэрдэбит!

Эн үлэһит үтүөтэ, сайаҕас санаан, тапталлаах кэргэн, эһэ буолан эрэллээх тирэх эңэрдэһэн эдэрдии эрчимгин элэппэккэ үөрүүкөтүү үктэллээх, үйэлээх олохун уһун, кизг аартыгар арыаллаһан доруобайдык сырыт диэн аламаҕай алгыспытын аныбыт.

Эбэрдэни кытта кэргэнин бииргэ төрөөбүттэрэ: Егоровтар, Лукиннар, Ноговицыннар уонна кинилэр оҕолоро, кийииттэрэ, сиэннэрэ

Күндү кэргэним, күн күбэй ийэбит, эйэбэс эбэбит, хос эбэбит **СУЗДАЛОВА ЕВДОКИЯ НИКОЛОВНАНЫ** Айыы сиригэр үктэммитин алгыстаах күнүнэн, 65 сааскын туолар үбүлүөйүнэн, эбэрдэлибит!

Күн-дьыл өксүөнүн билбэккэ, ыалдыр дьэни аахсыбакка, эдэрдии эрчимнэнэн, сэргэхтик туттан-хаптан, чугас дьонун сылаас тапталларынан кынаттанан мэлдьи үөрэ-көтө сырыт! Үтүө сүбэтинэн, өйбүлүгүнэн, тапталгынан барыбытын өссө да сылаанньыта тур диэн баҕа санаабытын тиэрдэбит. Эн аттыгар кэрэ эрэ кэпкэлэстин, үтүө эрэ түмүстүн, ил-эйэ эңэрдэстин, дьол-соргу тосхойдун!

Күндү киһибиитигэр эбэрдэ тыл кэрэтин, баҕа санаа бастыгын, үтүөтүн аныбыт. Алгыспыт үтүөтэ, санаабыт сырдыга Эйиэхэ тийиэхитин! Дом! Биһиги Эйигин наһаа күүскэ таптыбыт!

Эбэрдэни кытта кэргэнин, оҕолорун, кийиитин, күтүөтүн, сиэннэрин, хос сиэнин

нио на муниципальную службу или ее прохождению (форма № 001-ГС/у).

Место и время приема документов для участия в конкурсе: ежедневно (кроме субботы и воскресенья) с 10.00 до 12.00 и с 14.00 до 18.00 по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, кабинет 303, тел. 41-826, тел./факс (41162) 41-568, электронный адрес сайта: sakna.gov.ru/nam электронный адрес: namsecn@cibsakba.ru

Срок подачи документов: в течение 30 дней со дня опубликования настоящего объявления до 15 апреля 2014 года.

Предполагаемая дата проведения конкурса – 16 апреля 2014 года.

Место проведения конкурса: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1.

Подробную информацию об

условиях проведения конкурса можно получить по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 303, тел. 41-826, каб. 311, тел. 41-5-05.

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще – позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316. Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

**От 19 марта 2014 года
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии п. 3 ст. 30.1 Земельного кодекса Российской Федерации, сообщаем о приеме заявлений о предоставлении в аренду следующих земельных участков, по адресу:

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 1, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 2, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 3, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 4, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 5, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 6, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 7, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 8, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 9, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Молодежная, 10, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Новая, 1, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Новая, 2, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Новая, 3, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Новая, 4, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Новая, 5, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Березовая, 1, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Березовая, 2, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Березовая, 3, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Березовая, 4, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Березовая, 5, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Полевая, 1, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Полевая, 2, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Едейский наслег, ур. Арылах, площадью 1516,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Арылах, площадью 1540,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Тонг-Бас, площадью 500,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Тимир умапыт, 5969,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Арылах, площадью 1567,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Арылах, площадью 1602,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Тонг-Бас, площадью 534,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Арылах, площадью 1516,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства (под летнюю усадьбу);

* Едейский наслег, ур. Тонг-Бас, площадью 478,00 кв.м, под сайылык;

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Данила Иванова, 3, площадью 1166,00, дачное строительство;

* Кобяконский наслег, с. Харылах, ул. Совхозная, 13/1, площадью 42,00 кв.м, под магазин;

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Хатын-Арынский, 53, площадью 1206,00 кв.м, дачное строительство.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

Директор Р.К. Колодезников

СВЕДЕНИЯ

об исполнении бюджета, сведения о численности муниципальных служащих и работников муниципальных учреждений МО «Хатырыкский наслег» за 4 квартал 2013 года

Доходы бюджета составляют 21 413,82427 тыс. руб.; Расходы бюджета составляют 21 332,63575 тыс. руб.; Дефицит бюджета составляют 653,66046 тыс. руб.

Численность муниципальных служащих администрации МО «Хатырыкский наслег» составляют 5 человек, фактические затраты на их денежное содержание – 3 094,21667 тыс. руб., численность работников муниципального бюджетного учреждения МБУ ЦД «Сайдам» составляет 7 человек, фактические затраты на их денежное содержание – 2 101,81810 тыс. руб.

Глава МО «Хатырыкский наслег» Пинигин А.М.

БИЛЛЭРИИЛЭР

НОВИНКА!!!

«Деньги. Легко и быстро»

Сумма займа от 2000 рублей в срок до 14 дней. 2% в день! Всего по 2-м документам!

Село Намцы, ул. Ленина, 12/2, ТЦ «Электра-продукты», 2-й этаж.

Тел. 89142723633

Объявляется набор молодых людей для поступления в Орловский юридический институт МВД России по специальности «Правоохранительная деятельность» (деятельность подразделений государственной инспекции безопасности дорожного движения) 5 лет, очно.

Справки по телефонам: 8-914-822-55-80, 36-15-37 УГИБДД МВД по РС(Я), каб. 408 (Иванова Татьяна Николаевна)

Муус устар 12 күнүгэр Салбаң нэһилиэгэр Салбаң орто оскуолатын кырайы үрөтүр музейэ тэриллүбүтэ 10 сыллаах үбүлүөйэ ытылларынан сибээстээн, күндү выпускниктарбытын, үлэлээбит учууталларбытын, биир дойдулаахтарбытын нэһилиэкпит музейа тупсарын туһугар былыргы экспонаттаргытын уонна бэйэбит сэмэй кылаакыгытын киллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Билсэр тел. 24-7-43

ВНИМАНИЮ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ И ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ!

26 марта 2014 г. с 11.00 часов в актовом зале администрации улуса состоится семинар на тему «Основные изменения в налоговом кодексе РФ в 2014 г. Разъяснения о действующем законодательстве. Налоговые вычеты (имущественный социальный). Декларация 2014 г.».

Просим принять активное участие.

Межрайонная ИФНС РФ № 5 по РС(Я)

Приглашаем жителей и гостей с. Намцы в мебельный салон на 2-м этаже ТЦ «Любава».

Работаем в рассрочку, в кредит и по индивидуальным заказам. Режим работы: с 10 до 18 ч. Выходной – воскресенье.

Тел. 89241687824

Продаю «Тойота-Аллион»

2003 г.в. 1,8 литр, цвет Белый, б/п. Пригнан 6 марта 2014 г. Есть все. Цена – 470 т.р. (камера заднего вида, инномобилайзер, замок под капот, сигнализация обратной связи с автозапуском) или обмен на 4 ВД 2,0 литр.

Тел. 89243682475

ГАИ иһитиннэрэр

28 КИҤИ БЫРААБЫЛАНЫ БИЛЭТ

Кулун тутар 15-16 күннэригэр улуустаагы ГАИ оҕолору тизийи-игэ быраабыланы кэһини булууга маассабыл бэрэбиэркэни ыытта. Бэрэбиэркэ түмүгэр 28 суоппар 12-гэр диэри саастаах оҕолору анал тутар устурействота суох тизийэн испиттэрин иһин административнай эппиэтинэскэ тардылына.

Сэрэтэбит! РФ КоАП 12.23 ыст. 3 ч. суол быраабылатын (22.9 п.) ирдэбиллэнэн оҕолору тизийи быраабылатын кэһини иһин суоппар 3 тыһ. солк. административнай ыстараап төлүүр.

**О.А. ПАВЛОВА,
ГАИ пропагандаҥа инспектора**

Консультация и обучение ИП, КХ, физ. лиц по бухучету, 1С: Бухгалтерия, ЮЛ, ПФР все налоговые декларации, отчеты разные, бизнес-планы. Обучение пенсионеров, работа с интернетом.

Продается земельный участок 20 соток под ИЖС с. Намцы.

Тел. 89142998349

Экспресс деньги! Займ за 15 минут!!!

От 1000-10000 руб. Низкий %.

Наш адрес: с. Намцы, ул. Чернышевского, 13 в здании маг. «Нива+».

Тел. 736806

Продаю емкость металло-чекский с крышкой и вентилем.

Объем – 2 тонны.
Услуги лесовоза ЗИЛ-131. Тел. 89681502210

Продаю военные мосты в хорошем состоянии. Тел. 89142264488

Грузовые перевозки. Тел. 89243661967, 89841160270

Куплю рога оленя и лося. Тел. 89841040178

Услуги электрика. Тел. 89246636358

НЕКРОЛОГ

Сегодня ровно год как не стало нашего любимого сына, внука, племянника и друга Кириллова Ванюши.

Прошел год с тех пор, как его не стало. Померкло все, все, казавшееся раньше важным, ушло на задний план. Осталась одна раздирающая боль и тяжесть дней без сына. Ванюша ушел от нас в самом расцвете сил, 20 марта 2013 года. Ему было всего 17 лет. Он был очень светлым, веселым, добрым, неуньяющим, был полон жизни... Он всегда готов был протянуть руку помощи, всегда находил нужные слова, утешал, выручал. Своей неутомимостью, добротой, целеустремленностью заражал других. Ванюша умел дружить. А друзей у него было очень много, к нему тянулись, его уважали и ценили.

Ванюша был любимым внуком, на него все родные возлагали большие надежды, и он старался оправдать ожидания.

Ванюша навсегда останется в нашей памяти жизнерадостным, добрым, улыбочивым сыном, внуком, племянником. Словами очень трудно выразить душевную боль, горечь утраты сына.

Добрая, светлая память о нем будет жить в наших сердцах и в сердцах всех, кто знал, уважал и любил Ванюшу.

Мама, сестра, родные, друзья

<p>Биригэ үөрэммит дьүөгэбит Сивцева Мария Эляевна, дьиз кэргэттигэр биригэ төрөөбүт убайа</p> <p>СИВЦЕВ Николай Эляевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. 1977 с. 10 «а», «б» кылааска биригэ үөрэммиттэрэ</p>	<p>«Хомустаах 1 нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттарын сэбиэтэ, общественноһа элбэх оҕолоох дьиз кэргэн Аҕа баһылыга</p> <p>ПЕТРОВ Николай Борисович эдэр сааһыгар олохтон хомолтолоохтук өлөн туораабытынан кэргэнигэр Людмила Ивановна, оҕолоругар, аҕатыгар Борис Николаевичка, ийэтигэр Мария Михайловна, биригэ төрөөбүттэригэр, эбэтигэр Софья Алексеевна, бары аймахтарыгар, доботоругар дириг кутурбаннарын тизрэдэлэр.</p>
<p>«Хатырык нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк общественноһа, депутаттарын сэбиэтэ өр кэмгэ үгүе суобастаахтык атын-эргизэн эйгэтигэр үлэлээбит, Российской Федерация эргизин туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>НОВГОРОДОВА Жанна Иннокентьевна үһүн, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан биригэ төрөөбүттэригэр Слепцова Ольга Иннокентьевна, Мария, Имма, Иннокентий Новгородтара уонна бары чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдэбит.</p>	<p>ПЕТРОВ Николай Борисович эдэр сааһыгар олохтон хомолтолоохтук өлөн туораабытынан биригэ үөрэммит дьүөгэлэригэр Людмила Ивановна, Надежда Борисовна, кинилэр дьиз кэргэттигэр дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. 1999 с. выпуск, 1 Хомустаах орто оскуолата</p>
<p>Күндүгү саньыр дьүөгэбит Новгородова Мария Иннокентьевна тапталлаах балта, Хатырык сэлэһиньэтин олохтоого</p> <p>НОВГОРОДОВА Жанна Иннокентьевна ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит.</p>	<p>Күндү биригэ үөрэммит доборбут</p> <p>КОЛЯ эдэр сааһыгар олохтон хомолтолоохтук күн сириттэн туораабытынан кэргэнигэр Людмила, оҕолоругар, аҕатыгар Борис Николаевичка, ийэтигэр Мария Михайловна, биригэ төрөөбүттэригэр, эбэтигэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдэбит, хомолтобутун тэнгэ үлэстэбит.</p>
<p>«Сайдам» ХЭТ, «Байдам» потребительской общество үлэһит коллектива уонна потребкооперация ветераннара өр сыллара Нам райотугар энкилэ суох үлэлээбит үлэ ветерана, кооперативнай эргизин туйгуна</p> <p>НОВГОРОДОВА Жанна Иннокентьевна ыйдам өлбүтүнэн кини биригэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаннарын тизрэдэлэр.</p>	<p>КОЛЯ биригэ үөрэммит добороторо Биригэ үөрэммит дьүөгэбитигэр, үөрэппит өбөбөр Петрова Мария Михайловна, кини дьиз кэргэнигэр, кийитигэр, сизинэригэр тапталлаах уоллара, убайдара, кэргэнэ, аҕалара</p>
<p>Истинник саньыр дьүөгэбитигэр, доборбутугар Ольга Иннокентьевна, Виктор Кустурович Слепцовтара, кыргыттарыгар Виктория, Виола, сизинэригэр Маратка таптыр балтыра, эдьийдэрэ</p> <p>НОВГОРОДОВА Жанна Иннокентьевна ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит.</p>	<p>ПЕТРОВ Николай Борисович хомолтолоохтук күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит. 1 Хомустаах оскуолатын 1976 с. бүтэрбит добороторун, кылаас салыааччыта Алексеева Г.Г.</p>
<p>Биригэ үлэһит коллегабытыгар, Пенсионнай управление, пенсия аныыр отделын начальнигар Петрова Людмила Ивановна уонна оҕолоругар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара</p> <p>ПЕТРОВ Николай Борисович эдэр сааһыгар күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит.</p>	<p>Сивцева Л.А., Башнева М.И., Ядрихинская К.К., Дьяконова О.Н., Бурцева К.Н.</p>

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбууааччы — 41496,
суругу тиһии, хаһыаты таньы — 41332,
бухгалтерия — 41141,
факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабыл коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киир-бит суруктар төнөрүллүбэтэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС таһылына, таһылына уонна бэчээтигэр сыһар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная ул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,5 бэчээт. лисс
Көңүл сыананан атыыланар
Индекс — Р0005. Тираһа — 2194
Бэчээкэ илии баттаньытын графига —
12:00 ч. 21.03.2014 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 21.03.2014 с.